

ek

kezdődik ügyvédségi Targu-sen

ber 4. (Az Uj Ke-szi kezdetét Targu-ügyvédszövetség Pop Valér igazság-ellenik. Ezalkalom-targumuresi itelő-m Jancu emléktáb-években több ro-nt kancellista mü-ítelőtáblán. Az ün-artanak Pop Valér Perieteanu, az or-eg elnöke, dr. Ba-esi ügyvédi kamara képviselő. Az ügy-ekeden Sovatara szvesznek Mária ki-plezési ünnepélyén. gyancsak Pop Valer

védkongresszu al-fogadni fogja a te-küldöttségét, akik olimácsolni az igaz-

erákja van? Führer betegségét? gi kongresszus után?

4. A németországi aránsok csehországi megjelenő Neuer Vor-a „A diktátor beteg-rt közöl Hitler torok-ocsolatos tussolási mu-ó hetekben tapasztalmi önyezetében. A cikk ondjá:

hivatalos bejelentés kivágták egyik hang-eben beszélték, hogy eg legutóbbi reichstag-él lehetett ezt ismer-ogy Hitlernek gége-s-propaganda azonban acsul tagadta. ák és tussolták hóna-ó baját? Nyilván féle-ánok nagyon jól tud-közlése esetén a nép-ult volna végig: a dik-s közeledik a szabad-ánjak kémeik jelentése én áll a kampókeresz-dalomban!

szélfúvásnál a párt arca nyílt lázongásban met rendszer pontosan a hozzázabva. Ha a gtellenül véres hatalmi Mint minden terrorisz-esterséges és mulandó. álik, hogy a nürnbergi a katonaság elintézi

senki ne ringassa ma-ga veszedelmes beteg-ek pedig csak fokozzák

3300 riás: lap

köt. félévazonkötésben

1100 lap, 300 lej

150 lej

2,000 lap, két

300 lej

200 lap, 100 lej

45 lej

3,300 lap, 495 lej

100 ujságcikk, él-

170 lap 150 lej

el portómentesen.

stárkönyvek jegyzékét

2-től Cluj.

Kassa postai... No. 224713.929.

Szerkesztő... Cluj...

Dr. Manassester Robert Budapest Distér 2. I. e

ZEITUNG

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Ára 5 lej... ELUL 8. XVIII. EVF. 199. SZÁM.

Minden tárgyi alap nélkül Genfben optimista a hangulat

Bárhogy döntsön a Népszövetség, Olaszország halad a maga útján

Aloisi agresszív beszéde után nyilatkozatban is megerősítette a mondottakat. A jövő hét eleje előtt nem várható érdembeni döntés a konfliktus ügyében

Baldwin, Laval és Mussolini személyes eszmecserére ülnek össze egy határszéli városban?

A brasovi numerus nullus

A brasovi Saguna liceum, amely felekezeti iskola, nem vesz fel zsidó növendéket többé.

A közoktatásiügyi miniszter érdeklődött ugyan, hogy miért hozott az iskola ilyen határozatot, mire azonban választ kap majd erre a szelid kérésre, vége lesz a beiratkozásiak és a zsidó növendékek iskola nélkül maradnak.

Ádigg is a jobboldali lapok nyilván az iskola karatériumának sugallatára, hennünket támadnak — a zsidó sajtó — hogy miért emeltük fel tiltakozó szavunkat e jogfosztó intézkedések ellen.

E szellemes antiszemita orgánumok rendkívül szimpla formulát találtak ki az iskola igazgatók védelme érdekében. „Mi sohasem panaszkodtunk — írja a Tára Noastra — hogy a zsidó felekezeti iskolák nem vesznek fel románokat, ne is vegyenek fel, a zsidók meg ne panaszkodjanak, ha román felekezeti iskolába nem veszik fel gyerekeiket“.

Ilyen szimpla mégsem az igazság. Először is a zsidó iskolák felvesznek román növendéket, sőt a legtöbb zsidó iskolának van is román növendéke. Másodszor, a román felekezeti iskolák tekintélyes államségélyt kapnak, a zsidó iskolák nemcsak, hogy nem kapnak, de még azt a zsidó középiskolát is elkobozták, amely sajtó erejéből tartotta fenn magát.

Előbb hasítson ki az állam kultuszkölt-ségvetéséből zsidó iskolák számára a zsidósá-g számárányának és teherviselésének ará-nyában megfelelő összeget, akkor beszélhet-nének román felekezeti középiskolák arról, hogy nem vesznek fel zsidó növendéket.

Bár még akkor is érthetetlen volna a ma-gatartásuk. Mert semmi sem indokolhatja azt, hogy egy iskola a tudás közvetítését bárkitől is megtagadja.

Hitler vendégei

Ketten utaznak Romániából Nürnbergbe a náci párt országos kongresszusára: Cuza professzor, a keresztény nemzeti párt elnöke és dr Ilie Radulescu nevű egyén, a Porunca Vremii főszerkesztője.

Mindkettőn Hitler személyes meghívottai és vendégei.

Amilyen a vendéglátó, olyanok természetesen a meghívottai is.

Cuza professzort felesleges jelenlétünk az Uj Kelet olvasói számára.

Dr Ilie Radulescu azonban elég obskurus személyiség ahhoz, hogy ismertetése szükségessé váljon.

Ez az ur alig négy esztendővel ezelőtt a nemzeti parasztpárt és a demokratikus eszmék lelkes előharcosa volt. Olyannyira, hogy az egyik fővárosi kerület alpolgármesterei méltóságával is megtisztelték.

Azután kiderült, hogy demokratikus meggyőződése nem alkalmas arra, hogy megakadályozza bizonyos ténykedésekben, amelyek

GENF, szeptember 5. A mai genfi jelentések arról számolnak be, hogy Laval és Eden tegnap délutáni beszédei után a Népszövetség delegátusai körében némileg enyhébben itélik meg az olasz-abesszin konfliktus ügyében támadt feszültséget. Ez az optimizmus csaknem teljes egészében, jöleg tárgyi vonatkozásaiban indokolatlan, mert hiszen Aloisi olasz fődelegátus agresszív beszéde után nem sok remény lehet arra, hogy az angol és francia diplomácia erőfeszítése ellenére békés megoldást lehessen létrehozni az olasz-abesszin viszonyban. Aloisi tegnapi beszédeben egyáltalában nem adott okot semmiféle optimizmusra. Kijelentette, hogy Olaszország teljesen elvesztette bizalmát Abessziniában s így gyarmatai biztonságának komoly veszélyeztetése nélkül ma már nem folytathatja passzív politikáját. Olaszország fenntartja cselekvési szabadságát és tiltakozik az ellen, hogy vele szemben egyenlő elbánást kívánjanak biztosítani a barbár és rabszolgaságot fenntartó Abessziniával. Aloisi ma a sajtó munkatársai előtt tett nyilatkozatában is megerősítette a tegnapi beszédeiben mondottakat. Hangzott, hogy Olaszország csak a Népszövetséggel tárgyal, Abessziniával már nem vitázik. Most a Népszövetségen a sor, hogy elutasítá mondjon ki. Ha Olaszország Genfben nem nyer elégtételt, visszanyertnek tekintik cselekvési szabadságát. Az olasz kérést Aloisi a következő tanácsüléseken egyiken fogja előterjeszteni. Olaszország fenntartja magának a jogot arra, hogy elutasítá álláspontja helyezkedhessék a genfi döntéssel szemben. A Kellog-egyezményt ugyan Olaszország aláírta, de azzal a fenntartással, hogy az Afrikában nem nyer alkalmazást. A helyzet nem szolgált okot az optimizmusra s nehéz bizoni a békés megoldásban. Arra a kérdésre, hogy az olasz kormány törvényen kívül helyeztnek tekint-e Abessziniát, az olasz főmegbízott igen-nel válaszolt. A tanácsnak választania kell Olaszország és Abessziniá között. Ami az afrikai helyzetet illeti, a jelen pillanatban még nincs semmi veszedelem, ha csak Abessziniá részéről nem fog provokáció történni. A háromhatalmi értekezleten Olaszország politikai és gazdasági protektorátust kért Abessziniára, de csak a gazdaságit akarták megadni. Aloisi azzal a kijelentéssel fejezte be nyilatkozatát, hogy a beszédeiben hangzottat akciószabadságot úgy értelmezi, hogy ez vonatkoz-hatik akár Olaszországnak a Népszövetségből való kilépésére, akár a háborúra.

A jövő hét eleje előtt nem lesz döntés

Egyidejű genfi jelentés szerint Laval is nyilatkozott a Népszövetség tegnap esti üléséről az újságíróknak és kijelentette, hogy még sok erőfeszítést kell tenni, míg eredményre lehet majd jutni. Genfben általában az a vélemény alakult ki a tegnapi ülés-sel kapcsolatban, hogy bár azon nem sikerült komoly és érdembeni döntést hozni, mégsem került sor jövőrehatlan határozatokra. Ma a Népszövetség tanácsa nem tartott ülést s valószínűnek tartják, hogy a tanácsot ma, pénteken, vagy szombaton fogják ülése összehívni.

A Reuter távirati iroda jelentése szerint a konfliktus ügyében még hosszabb tartamu vita várható.

Azt azonban valószínűnek tartják, hogy a jövő hét eleje előtt nem lesz elhatározó jel-legű döntés. Genfben lehetségesnek tartják, hogy a tanácsi ülésszak végén olyan ha-

tározatot fognak hozni, amely szerint elő-adó-bizottságot küldenek ki az olasz-abesz-zin konfliktus ügyében a felek egymás elle-ni panaszai megvizsgálására.

Baldwin, Mussolini és Laval köz-vetien eszmecserére ülnek össze?

Genfi nemzetközi politikai körökben ma hire terjedt annak, hogy még a genfi ülészak tartama alatt Baldwin, Laval és Mussolini francia, vagy olasz határszéli városban szem-élyes, közvetlen eszmecserére ülnek össze. Allitóltag Mussolini készségét jelentette ki erre a találkozásra.

Egyidejű genfi jelentés szerint Hoare angol külügyminiszter vasárnap, vagy hétfőn szintén Genfben jön, hogy a Népszövetség közgyűlésének első ülésén jelen legyen.

(Folytatása a 8-ik oldalon)

a főváros érdekeivel, a pártfegyessel és a közmorállal állandó hadilábon állottak. Radulescu dr ura) végül is fel kellett füg-geszteni, majd ezt követőleg kizárták a nem-zeti parasztpártból.

Igy indult el egy karrier, amely a Porunca Vremii című antiszemita szennyírat szer-kesztésével kezdődött, és amely a Führer ál-tal személyesen aláírt meghívóval most ér-kezett el csuesponjára.

Hogy milyen politikai autoritást és erköl-csi erőt képvisel Radulescu dr a nürnbergi pártkongresszuson, annak eldöntésére nem

mi vagyunk hivatottak. Elvégre is Hitler és a német nemzeti szo-cialista párt magánügye, hogy milyen multu és mentalitásu emberekkel lát szivesen asz-talánál.

Mindenestre érdekelni fogja azonban a kormányt és főleg a külügyminisztériumot, hogy mit keresnek a náci-kongresszuson ro-mán politikai csoportok vezetői, amikor az ország a francia orientáció mellett tesz hűségnyilatkozatokat és ezekben odáig megy el, hogy a bucaresti rádió németnyelvű ada-sait is beszűnteti?

VILAG TÜKRE

A közeli háboru

Alábbi aktuális és értékes cikket Guglielmo Ferrero, a kiváló olasz történész és politikus írta a Népszövetséghez közelálló Journal des Nations című folyóiratba.

Minden illúzió szertefoszlott. A világ meggyőződött róla, hogy Itália és az etiopiai császárság között őszkor, az eszések után, ha ugyan már nem előbb, ki fog történni a háboru. Csak úgy lehetne ezt a háboru elkerülni, ha Anglia tiltakozna és háboruval fenyegetőzne, vagy ha Abessziniá az olasz protektorátus többé-kevésbé kifejezetten háboru nélküli formáját elismerne. A két lehetőségek egyike sem nagyon valószínű. Ami pedig a Népszövetséget illeti, nincs semmi remény reá, hogy ez a testület ezuttal eredményesebben lépessen fel, mint a Kína-Japán konfliktusban.

Tehát megint háboru! És pedig az okosság, vagy akár a „józan ész“ szempontjából a leghetetlenebb, amit csak éi lehet képzelni. A nyugati világ, különösen Európa és Itália szinte kétségbeesítő helyzetben érthetetlennek látszik, hogy egy nagy európai hatalom ráveti magát Ethio-piára azzal az ürüggyel, hogy ez az ország még ma is barbár és túri a rabszolgaságot. Valóban nem élünk olyan időköt, hogy Európa, amely az anarchia és a nyomor szélén áll, törődhesen az afrikai rabszolgasággal. Igy hát az egész világ azt kér-dzi, vajjon a felelős egyén nem bolondult-e meg?

Nem! Mussolini nem örült meg. A végén mégis csak meg fogja támadni Abesz-ziniát, ha közben szinte természetfölötti események nem fogják ebben megzavarni. Meg fogja cselekedni abból az okból, amiért első Napoleon annyit háboru viselt és amiért III. Napoleon Olaszország, Mexikó, és Németország ellen hadakozott. Ezeknek a hatalmasságoknak igazolnók kel-lett azok! a roppant felelősségek, amelyeket államsinnnyel vállaltak. A szabad államok nagyon nehezen tudják megérteni mi megy ma végre Itáliában és holnap épp ugy meglesznek lepődve afölött, ami előbb, vagy utóbb Németországban fog be-következni.

Azért, mert az emberek már nem ismerik a különbséget legitim kormány és uzur-páló kormány között. (Talleyrand az ál-lamsinnnyel alapított kormányokat nevez-te így.)

Miben áll a különbség, ami mindent megmagyarázhat?

Vegyük egyfelől az Egyesült Államo-kat, Franciaországot, és Angliát, másfe-lől pedig Olaszországot és Németországot. Hasonlítsuk össze a rendszereket, amelyekkel a két csoportot kormányoz-zák. Az egyik csoportban mindenki szá-badon nyilatkozhatik hatalmon lévő fér-fiak — Roosevelt, Baldwin, Lebrun, vagy Laval — képességei, vagy egyénisége felett. Vannak emberek, akik meg vannak győződve, hogy ezek nagy férfiak, mások viszont azt állítják, hogy bolondok és ostobaságokat követnek el. Mindannyian azonban egyik abban, senki nem kételked-ben, hogy ezek az emberek teljes joggal állanak helyükön. Teljes joggal azért, mert ugy jutottak pozíciókhoz, hogy bizonyos törvényes rendelkezéseket és tradi-ciót betartottak. Ezek: legitim kormá-nyok.

Itáliában és Németországban éppen a hatalmon lévőek szüntelenül nagy állam-férfiakként ünnepeleltik magukat és sze-retnék, ha az egész világ ilyeneknek ismer-né el őket. Közben az olasz és német nép jelentékeny része természetesen ugy vélekedik, hogy a férfiaknak semmi joga nincsen

ott állani azon a helyen, ahol éppen állnak, mert ezt a helyet a törvény szabályainak megszegésével bitorolják. Az ilyeneket nevezik usurpáló kormányoknak, mert államcsinnnyel ragadták magukhoz a hatalmat.

És miért olyan jelentékeny a két kormányzat közötti különbség? — fogják kérdezni a szabad államok polgárai?

Azért, mert a mód, ahogy a hatalmat megszerzik, a legitim kormányok számára bizonyos kényelmes metódusokat biztosít. Ellenben az usurpáló kormányokra súlyos feladatokat hárít. Egy legitim kormány tud okos, szerény, előrelátó politikát csinálni, olyat, amiben nincsen semmi különös. Egy usurpáló kormány azonban kénytelen valami rendkívülit megvalósítani, vagy legalább is úgy kell tennie, mintha ilyenre valósítana meg. Ezeknek a kormányoknak nincsenek rendben a papírosai és döntő jelentőségű eredményekké kell igazolniuk azt, hogy miért voltak olyan vakmerők magukhoz ragadni a vitatott hatalmat.

Amióta a fasizmus az 1922-es államcsíny révén hatalomhoz jutott, azon igyekezett, hogy elhitesse nagy csodatevő képességeit. Hogy a csodákat terjeszthesse, a fasizmus monopolizálta a sajtót. Napoleon óta, aki ennek a rendszernek feltalálója, a zornalisticai misztifikáció épp olyan szükséges eszköze ennek a rendszernek, mint a rendőrség, vagy a pénzügy. Az abesszin háború a fasizma kormány számára, csak új eszköz, hogy valami rendkívüli cselekedet révén igazolja azokat a roppant felhatalmazásokat, amelyeket gyanus alapokon, illegitim úton szerzett magának.

Vajjon 13 évi kormányzás után, miért veti magát Mussolini ebbe a kalandba? Azért, mert eddigi európai politikájának minden terve összeomlott. Ez a titok kulcsa!

Ne feledjük, hogy a fasizmus 1922-es államcsínyjével azzal igazolta, hogy Itália vezető kormányai a háború alatt és a békekötés során elárulták a nemzeti ügyet. A fasizmus megígérte, hogy az 1919-es szerződéseket feltehetően új rendet az ország javára meg fogja változtatni. Igért, hogy Damáciát Itáliához fogja csatolni, hogy Jugoszláviát darabokra szakítja és hogy megszerzi a revíziót Magyarországnak.

Ez a program azonban keresztülviharolt. Ezen már az elején lehetetlenségeknek ítélték és ez volt egyik oka annak, amiért nem vállaltam a fasizma kormányval közönséget. Ez a program Mussolini szívós, szinte kétségbeesett 13 éves erőfeszítése ellenére teljesen megbukott. A fasizmus ma arra kényszerül, hogy közeledjen Franciaországhoz, Jugoszláviához és a kisantantéhoz, ami eklatáns dezavválása Mussolini egész európai politikájának.

Az abesszin háború csak eszköz arra, hogy elrejtse a fasizmus európai koncepciójának teljes vereségét. A fasizmus kénytelen a nyilvánosság figyelmét más tárgyra terelni. Ez az oka, amiért — ha csak valami csoda közbe nem jön — ki kell törnie a háborúnak, jóllehet a háború egyike lesz a legveszedelmesebb hadjáratoknak. Az elképzelhető legjobb esetben is a háború Olaszországra olyan áldozatokat hárít, amelyek semmiféle arányban nem lehetnek a várható eredményekkel. Ez a háború jórésben ugyanaz, ami Napoleon számára a spanyol háború volt: elkerülhetetlenül éppen azért, mert abszurd.

Mussolini és rendszere ezzel a háborúval az öngyilkosság felé halad, ama halál felé, amely logikusan eléri az összes illegitim kormányokat.

A Bucuresti Aschenaz ritusu ort. zsidó hitközség ros-basana és jomkipur napjaira kellemes hangu

בעל מוקץ

akceptálna. Ajánlatokat legkésőbb szeptember hó 8-ig kell beküldeni az alanti címre. Csak a meghívottak vasuti költségét térítjük meg.

A megválasztott díjazása megegyezés szerint.

Fenti hitközség értesíti t. tagjait, hogy úgy a fő, mint a pót-imaházakban, az imaszék-béreltet f. hó 22-ig tartja fen a régi bérlők részére. Azon túl a hitk. szabadon rendelkezik a ki nem váltott imaszékekkel.

Bucuresti, 1935. szeptember 1.

Mr. Rickett, az iraki király és az abesszin négus üzletfele

Egy üzletember, aki egyformán „jóban van” Haile Selassiéval és Ciano gróffal, Mussolini vejével

Kik állanak az „African Exploitation” mögött?

London, szeptember 4. Az Addis Abebában megkötött koncessziós szerződés merőben új helyzetet teremtett az olasz-abesszin konfliktus ügyében. Az addis abebai angol követet még szombaton felszólították, adja a negus kormányának tudomására, hogy egy ilyen szerződés megkötése ellentétben áll az 1906. évben kötött nemzetközi szerződéssel és ajánlja a császárnak, hogy semmisítse meg a szerződést. Erre a sürgős lépésre azért volt szükség, hogy Anglia Genfben továbbra is a Népszövetség védelmezőjeként léphessen fel.

Hozzájárul Anglia törekvéseihez az a körülmény is, hogy az egész koncesszió gyakorlati szempontból nem sok jelentőséget tulajdonítanak. Hivatkoznak Bar-nun Browne híres amerikai geológus jelentésére. Browne még 1922-ben és 1923-ban másfél évet töltött Abessziniában és az Anglo-American Oil Company megbízásából tanulmányozta a helyzetet. Jelentésében azt állítja, hogy az abesszin föld igen kevés olajat tartalmaz és üzletileg egyáltalában nem alkalmas kihasználásra.

A koncessziós társaság jogai és kötelezettségei

A pénteken aláírt szerződés koncessziós területre nyitja fel Abessziniát, elsősorban pedig Harrar és Ogedon tartományokat, szóval éppen azt a részt Abessziniának, amelyre elsősorban reflektálnak az olaszok. A szerződés egyébként a következő jogokat biztosítja a társaság részére:

1. A koncessziós területen található mindennemű nyersolaj, földgáz és földviaszk (ozokerit) kizárólagos kihasználása.
2. Kizárólagos jog jódsók kitermelésére.
3. Opció a jövőben végrehajtandó arany kitermelésre.
4. Kizárólagos jog a koncessziós területen telefon, távívó és vasutvonalak kiépítésére, valamint rádióállomások létesítésére.

Ezzel szemben a társaság a következőkre kötelezi magát:

1. A fémlelési munkálatokat egy éven belül be kell fejezni.
2. A fúrás munkálatok öt éven belül befejezendők.
3. A társaság köteles Abessziniát egész nyersolajszükségletét fedezni.
4. A termeléséig addig kell fokozni, míg a földgáz el nem éri az évi 2.5 millió tonnát, amelyet exportálnak az országból.

Az olaj kiszállítását vámentesen törtenik, ugyancsak vámentesen hozzák be az ország területére a petróleumtermeléshez és finomított felállításához szükséges gépeket, valamint szerződések. A társaság kötelezi magát, hogy a kitermelés után százalékos részesedést fizet az abesszin kormánynak, amely az így befolyó pénzből ország-utakat és telefonvezetéseket köteles építeni.

A szerződés 75 évre szól, de a társaságnak jogában áll kilencven napra felmondani. A szerződést a négus nevében E. A. Colson, a császár amerikai származású bányászati minisztere, az African Exploitation nevében pedig F. W. Rickett írták alá.

M. Rickett egyike a londoni City leg-rejtélyesebb embereinek.

Kiterjedt petróleumérdekeltségei vannak és az utóbbi idők nyersolaj-tranzakcióiban jelentős szerepet játszott.

1932. májusában öt kötött szerződést Irak királyával és 46 ezer négyzetmérföldnyi területen, nyugatra a Tigris folyótól kizárólagos petróleumkitermelési jogot kapott az angol Oil Development Company számára. Ugyancsak 1932-ben a „Mossul

Oilfield Limited” részére szerzett koncessziót. Személyét állandó titokzatosság veszi körül és legjobb barátai is csak keveset tudnak róla.

Azt beszélik, hogy az alig negyven éves, alacsony termetű Rickett az utóbbi években sokmillió fontos vagyont gyűjtött. — Négy titkárát alkalmaz és a londoni Cityben van az irodája. Rengeteget utazik, anélkül, hogy utja céljairól bárki is tudna. Reggel kilenc órakor még londoni irodájában ül, egy órával később már a csatorna felett repül és a dinét már Párizsban fogyasztja el. Estére visszatér Londonba és eleget tesz társadalmi kötelezettségeinek. Berkshívében, Londontól mintegy száz kilométernyire birtoka és kastélya van, ahol azonban kevés időt tölt. Állítólag igen jó barátságban van Feisal iraki királlyal, de baráti szálak fűzik Lloyd George fiához, sőt Ciano grófhoz, Mussolini vejéhez is.

Többször megfordult Olaszországban és a múlt évben Mussolini kihallgatáson fogadta. Rendkívül jó összeköttetései van-

Semmi sem maradt épségben a borzalmas orkán után a floridai partvidéken

A katasztrófa méretei felülmúlják az 1926-os pusztulását is

Newyork, szeptember 5. (Rador.) Miami jelentés szerint az egész partvidéken semmi sem maradt épségben a borzasztó orkán után. Az épületek romba dőltek, a hajók roncsai uszálnak a tengeren. A halottak száma rendkívül nagy. Torada szigetén csak 25-en menekültek meg. Itt eddig 150 halottat találtak, de azt hiszik, még legalább 200 holttest van a romok alatt. Csak azok maradtak élve, akik a fák tetejére tudtak menekülni. Matocumba szigetén a frontharcosok táborában is 200 a halottak száma.

Újabb jelentés szerint attól kell tartani,

hogy a délfloridai orkánkatasztrófa méretei meghaladják az 1926-os pusztulást, amikor, mint ismeretes, több mint kétezer személy vesztette életét. A katasztrófa által sújtott terület legnagyobb részében szörnyű a pusztulás, kő-kövön nem maradt.

Newyork, szeptember 5. Florida déli partjain még tart a tornádó. Megerősített azt a hírt, hogy több falut teljesen megsemmisített az orkán. Az újabb jelentések is többszáz halottat közölnek. A lakosság el van zárva a külvilágtól a tornádó pusztítási területén.

ni, hogy a délfloridai orkánkatasztrófa méretei meghaladják az 1926-os pusztulást, amikor, mint ismeretes, több mint kétezer személy vesztette életét. A katasztrófa által sújtott terület legnagyobb részében szörnyű a pusztulás, kő-kövön nem maradt.

Newyork, szeptember 5. Florida déli partjain még tart a tornádó. Megerősített azt a hírt, hogy több falut teljesen megsemmisített az orkán. Az újabb jelentések is többszáz halottat közölnek. A lakosság el van zárva a külvilágtól a tornádó pusztítási területén.

jezte munkáját. Az összejövetel helyenként eléggé feszült légkörben folyt le és viták támadtak a külföldi és a német jogászok között amaz egészen új elgondolások körül, amelyeket a nemzeti szocialista úralom a büntetőjogba bevezetett. Így például a „megbosszoló ítélet” gondolata, amelyet a nemzeti szocialisták támogatnak, incidensekre adott okot. Bizonyos külföldi kiküldöttek nyíltan méltatlankodtak. A büntetések végrehajtására alkalmazott módszereket tanulmányozó bizottságban hasonlóképpen nézeteltérések nyilvánultak meg.

A nemzeti szocialisták támadták a „Fajbölcslet” nevében a büntetés emberségességtételének gondolatát, amit viszont a külföldi kiküldöttek többsége védelmezett.

A termékletlenítés és a neki jellegű való megfosztás tételei szintén élénk ellentmondásokat váltottak ki.

A német kiküldöttek száma közel 600 volt. Ezeknek mintegy fele részt is vett az üléseken. Minthogy a külföldiek száma jóval csekélyebb volt, a kongresszus német elnöke el tudta fogadtatni a nagyszámú határozati javaslatot, amely látszólag a kongresszus tagjainak általános hozzájárulását mutatta.

Elítélték a „termékletlenítés” büntetését a nemzetközi büntetőjogi kongresszuson

A kongresszusi bizottság látogatása a fogoly kommunistavezérnél

London, szeptember 5. A News Chronicle berlini jelentése szerint nagy izgalmat keltett a Moabit fogházban a nemzetközi büntetőjogi kongresszus hat résztvevőjének az a kérése, hogy Ernst Thaelmann, a letartóztatásban lévő kommunistavezért meglátogathassák. A börtön vezetősége arra hivatkozott, hogy a látogatásra csak az igazságügyminisztérium adhat engedélyt. A büntetőjogi kongresszus résztvevői azt felelték: engedélyt kaptak az igazságügyminisztériumtól, hogy „mindent láthatósanak”.

Végre hosszú tanácskozás után a hat vendéget egy ablakhoz vezették, amely a börtön udvarára nyílik.

Az udvaron napi sétáját végezte Thaelmann. Nem vette észre, hogy nézik. Az egyik látogató így nyilatkozott benyomásairól:

— Thaelmann testileg egészségesnek látszik, de járása és mozdulatai belső konfliktust árulnak el és arca is nyomot hagyott a több, mint két éves börtön.

Thaelmann hivatalból kijelölt védője kijelentette, hogy védené ügyében októberben tartják meg a tárgyalást.

A Berlinben tartott tizenegyedik nemzetközi büntetőjogi értekezlet már befe-

A zsidó rene feladatai

Berl tuma szusok kultur adata

Luzern, szept. 5. A luzerni kongresszus mint azt tegnapi számunkban befejeződött. A kongresszus tanácskozásairól szóló tudósítást a következők között folytatjuk. Uj Kelet következő számait lag leközlöni, hogy világos ábránunk a luzerni kongresszus Mai számunkban közöljük a tuncot, melyet Berl Katzenel szerkesztője és a munkaspárt vezetője vezéralakja tartott kongresszusi ülésen.

— A kulturunkánk fölé dotta Berl Katzenel — a jobban, mintha visszaemlékeznél nyelv és a héber kultúráról a kongresszusokon. Volt a kongresszuson héberül beszélgetni a kongresszuson, amely meg kellett elégednie azzal, hogy a zsidó rene szusz jegyzőkönyvébe bevezesse beszélt. A jegyzőkönyvbe lett megírta azt, amit nem volt kongresszusok, amely rozatokat hoztak, sőt nevelést állítottak fel a galutba — ám ezek a határozatok nem be — papíron maradtak.

— Ha mi ma a kongresszusról beszélünk, ez nem der Ellenkezőleg, áldozatot hozunk a héber nyelv és kultúra érdekében, amely a zsidó rene egész zsidó rene szusz mozgalmának jut kifejezésre: a alija kérdésnek.

— Talán lesznek olyanok, miért kiabálunk, hiszen az a ja, hogy a héber nyelv az a stádiumában van. Ha a pro akarnék tartani, csakugyan a sikereinek egy nagy katal nekelit is a héber iskola az os módon fellendült. A hé csak számszerűleg, hanem k lődött. Bialik, vagy Lilien da idejében még bizonyos láthatnak a beszélt héber ny ban nemcsak sokan beszélnek a nyelv állandóan gazdago. Es ma már nemcsak héber kéleles iskoláink vannak, de az egyetemen, sőt a palesztin gasabb tanintézetekben is e illető helyét. A galutban, ah előtt még nem tudták, h iskola, nemcsak az oktatás ifjusági mozgalmakban tize lódnak az emberek. A héber ság, a héber könyv behatol minden rétegébe.

— Most mindenesetre ar szelni, ami nem történt ez Haam cikkekben és Levin sz évben” című utópiájában u hogy a zsidók nyugodtan é a világon és csak lelki szí nak Erec Jisrael iránt, am rait megszépíti az ó szellem az álomnak vége. Erec J nája egy gazdag galutnak, ment:svára a zsidó tömegek szerencsétlen, pusztulás el Erec Jisrael segítségért gazdasági életből és a nemz tépett emberek jönnek Pa semmilyen formában nem e gést a nemzet szellemi lété Ilyen anyaggal kell Erec J ria évenként 60 ezer embe raelbe, úgy meg kell olda hivatásbéli hachsara, haren rális hachsara kérdését is, hogy a berándorló tömeg e lényeges a különbség az z zött az emberanyag között az országba. Akkor a zsidó geiben vallásos volt, még e és népies nevelés. A régi v zött azonban mély szakad

A zsidó reneszánsz-mozgalom kulturális feladatai

Berl Katzenelson referátuma a luzerni kongresszuson a héber nyelv és kultúra fejlődéséről és feladatairól

A nagy zsidó centrumokban az elnemzetlenedés veszedelme fenyegeti a zsidó tömegeket

Luzern, szept. 5. A luzerni kongresszus, mint azt tegnapi számunkban jelentettük — befejeződött. A kongresszus utolsó napi tanácskozásairól szóló tudósításainkat, amelyek anyagtorlódás folytán kimaradtak, az Új Kelet következő számaiban fogjuk pótolni. A kongresszuson a kultúrreferátumot, melyet Berl Katzenelson, a Davar főszerkesztője és a munkáspárt egyik kimagasló vezéralakja tartott a tizenhatodik kongresszusi ülésen.

A kulturális munkánk fölötti vita — mondotta Berl Katzenelson — nem indítható el jobban, mintha visszaemlékeznénk a héber nyelv és a héber kultúrák sorsára az előző kongresszusokon. Voltak azok, amikor a kongresszuson héberül beszélő szónokok meg kellett elégednie azzal, hogy a kongresszus jegyzőkönyvébe bevezették: „héberül beszélt”. A jegyzőkönyvvezetőnek nem kellett megértenie azt, amit mondott. Később voltak kongresszusok, amelyeken szép határozatokat hoztak, sőt nevelési és kultúrpolitikai állítottak fel a galut-országok részére, — ám ezek a határozatok miért ne vallanók be — papíron maradtak.

Ha mi ma a kongresszuson héber kultúráról beszélünk, ez nem demonstráció többé. Ellenkezőleg, áldozatot hozunk azzal, ha néha kénytelenek vagyunk nem héberül beszélni. A héber nyelv és kultúra kérdésében az egész zsidó reneszánsz mozgalom mély problémáit átjárja a jut kifejezésre: egy része ez az alja kérdésnek.

Talán lesznek olyanok, akik megkérdik, miért kiabálunk, hiszen az egész világ tudja, hogy a héber nyelv az erőteljes fejlődés stádiumában van. Ha propaganda-beszédet akarnék tartani, csakugyan hivatkozhatnék a sikereknek egy nagy katalógusára. Mindegyiket is a héber iskola az, amely csodálatos módon fellendült. A héber beszéd nemcsak számszerűleg, hanem minőségben is fejlődött. Bialik, vagy Lilien Blum Ben Jehuda idejében még bizonyos gyöckérettséget láthattak a beszélt héber nyelvben, ma azonban nemcsak sokan beszélnek héberül, de a nyelv állandóan gazdagodik és elmélyül. És ma már nemcsak héber óvodáink és tökéletes iskoláink vannak, de a technikumon, az egyetemen, sőt a palesztinai kormány magasabb tanintézményeiben is elfoglalta a megillető helyét. A galutban, ahol husz évvel ezelőtt még nem tudták, hogy mi a héber iskola, nemcsak az oktatás terén, hanem az irodalmi mozgalmakban tízezrevel hebraizálódnak az emberek. A héber dal, a héber újság, a héber könyv behatol a zsidó ifjúság minden rétegébe.

Most mindenesetre arról szeretnék beszélni, ami nem történt ezen a téren. Achad Haam cikkeiben és Levinszki az ő „6000-ik évben” című utópiájában úgy képzelte el, hogy a zsidók nyugodtan és jómódban élnek a világon és csak lelki szükségéből vágyódnak Erec Jisraelt iránt, amelynek fény sugarait megszerzheti az ő szellemi életük. Ennek az álomnak vége. Erec Jisraelt nem koronája egy gazdag galutnak, hanem egyetlen szerencsétlen, pusztulás előtt álló galutból Erec Jisraelt segítségért könyörgőnek. A gazdasági életből és a nemzeti kultúrából kitépott emberek jönnek Palesztinába, akik semmilyen formában nem érzik az összefüggést a nemzet szellemi létével és múltjával. Ilyen anyaggal kell Erec Jisraelt építenünk. Ha évente 60 ezer ember jön Erec Jisraeltbe, úgy meg kell oldanunk nemcsak a hivatásbeli hacsara, hanem a héber kultúrális hacsara kérdését is, ha azt akarjuk, hogy a bevándorló tömeg egy néppé váljon. Lényeges a különbség az első alija és aközött az emberanyag között, amely ma jön az országba. Akkor a zsidó nép nagy tömegeiben vallásos volt, még élt a régi chéder és népies nevelés. A régi világ és a mai között azonban mély szakadékot vágott a vi-

lágválság. Husz évvel ezelőtt a cionista világ úgy vélte, hogy az asszimiláció veszélye csak a kis zsidó közösségekben áll fenn, mint Franciaországban, Olaszországban és nem ott, ahol a zsidók nagyobb tömegekben élnek, mint Oroszországban és Lengyelországban. A háború ezt az illúziót szétrombolta. Az orosz zsidóságot, amely a legjobb öröket adta a zsidó reneszánsz mozgalomnak, szinte kényszerűen asszimilálják. De nem jobb a helyzet a lengyelországi, romániai, litvániai és szlovénországi nagy zsidó centrumokban sem. Ezekben az országokban mindenesetre nem emancipálódnak, hanem elnemzetlenítődnak a zsidó tömegek. Gazdasági okokból szorítják vissza őket a gettóba, de politikai és szellemi eszközökkel megfosztják ugyanakkor a tömegeket az önálló szellemi élet lehetőségeitől is. Egy generációval ezelőtt még az egész lengyelországi zsidóság chéderben nevelkedett fel, most viszont 200 ezer zsidó gyermek lengyel iskolába jár.

Ilyen körülmények között a palesztinai héber iskola, héber sajtó és héber színház ellenére is Erec Jisraelt ma a nyelvek valószínűsége bábéi tornya. Sajátos módon ezért felelős a magas cionista bürokrácia is. Nemcsak szegénység és megfelelő képzettség hiánya, hanem bizonyos sznobizmus is előidézője a mai helyzetnek. Nem sok hiányzik ahhoz, hogy a héber nyelv az alsóbb rétegek nyelvévé váljon. Nagy veszedelem leselkedik az errec jiszraeli ifjúság azon részéről is, amely a galutban akarja tanulmányait kiterjeszteni. Minden európai nagyvá-

- KIVÁLÓ NYERSANYAGOK nagy-szerű kenőtulajdonságuk miatt
- TAPASZTALT VEGYÉSZEK ellenőrzik a finomítás minden részletét
- MODERN FINOMÍTÓ amelynek berendezése a technika és a tudomány utolsó vívmányának a megtestesítése

ME, EZEK A TÉNYEZŐK járultak hozzá a LUBOIL olaj, az „Unireca” társaság készítményének, a megteremtéséhez. Román olaj, olcsó árért, egy olyan olaj, amely a külföldön is első helyet foglal el.

KÉTSÉGBEONHATATLAN GARANCIÁK AZ AUTÓSOK SZÁMÁRA, AKIK TUDJÁK, HOGY A MOTOR ÉLETTARTAMA A MEGFELELO OLAJTÓL FÜGG

A Repülésügyi Minisztérium 06954 száma, 1935 március 28-án kelt leiratával elismeri a Luboil olaj rendkívüli tulajdonságait és azt az aviatika céljaira alkalmasnak találta.

rosban lehet találni palesztinai zsidó fiatalokat, a mai középiskoláink abszolventeit, akik kirepültek a fészekből, mielőtt még a héber kultúrával összeforrottak volna.

Az, aki héberül alkot, Chernichovszkitől Hazaszig, a Habimától az Ohelig, még csak azt az anyagi bázist sem tudja megteremténi magának, amelyet a kis Palesztina bármely fekete munkásának fizet. A zsidó világszövetség: a Brit Ivrit Olamit sem tudott ezen a téren sikerrel közbeélni. A kulturális reneszánsz dolgaiban csak a cionista mozgalom viheti előre az ügyeket. Vannak a jövők és az ország ifjú generációjának életbevágó szükségességei, amelyeket nem lehet többé luxusnak minősíteni. Nem hagyhatjuk ezt az ifjúságot megmerevedni egy szellemi galutban és levantinizmusban és nem is küldhetjük ki őket, hogy idegen irodalmak révén nyerjenek kiképzést. Szükségünk van tehát egy átfogó héber enciklopédiára, amely kiegészítést kell, hogy képezze az ifjabb generáció iskolai képzettségének. Szükségünk van a klasszikus világirodalom, költészet és tudomány műveinek lefordítására. És tudományos művek héber nyelven való teremtésére. Szomorú dolog az, hogy a technika, kémia, orvostudomány és társadalomtudomány terén megannyi tudósunk

él az országban, akik még mindig idegen nyelveket használnak, és műveiket idegen nyelveken, külföldön teszik közzé.

Ami a galut-munkát illeti, a cionista szervezetnek központi támogatásban kell részesítenie a galuti nevelést. Instruktorkat kell kiképezni Erec Jisraeltben, akik meglátogatassák a galuti iskolákat és továbbítsák ezek tanulóhoz az ország szellemét. A cionista mozgalom elhanyagolta a héber tanítót. Gondoskodnunk kell róla, támogatnunk kell és fel kell emelni kulturális nivóját. Egy reneszánsz mozgalom nem teljesítheti hivatását, ha nem áll rendelkezésére megfelelő kulturális alap. Kellene egy harmadik alapot teremteni, a Keren Kajemet és a Keren Hajjeszod mellé, amelynek segítségével a kulturmegmozdulások támogathatók és a zsidó népi újjászülés nagy kulturfeladatai teljesíthetők volnának.

Nem tudom, hogy elérkezett már az idő ennek megteremtéséhez. Mára megelégednék talán egy kompromisszumos javaslat-tal. Két intézményünk van, amely ebben az irányban alkothat: az egyik a Bialik intézet, a másik a cionista szervezet organizációs osztálya, amelyet már régen szabadná kellett volna tenni adminisztratív gondjaitól, hogy a népnevelésnek szentelhesse magát.

A „Tűzkeresztek lovagja” olcsón uszta meg a selyemcsempészést

A repülőgépes selyemcsempészés epilógusa

Bucuresti, szeptember 5. Bourlaton lyoni nagyiparos és repülő — amint annak idején részletes cikkemben megírtuk — érdekes kaland központjába került és csak a véletlennek köszönhető, hogy ép bőrrel került vissza Romániából Lyonba.

Emlékeztet, hogy mintegy három héttel ezelőtt olaszországi parasztok, amint a mezőn a kaszájukat fenték s a szénát kazalba gyűjtötték, repülőgép berregésére lettek figyelmesek. A láthatatlan karsu fehér gép tűnt fel, amely rövid ideig diszkrétan keringett a mezők felett. A parasztok csodálkozva figyelték a gép bizonytalan ide-oda cikázását, de aztán meglepődve látták, hogy az országuton elegáns autó tűnik fel s furcsa jeleket ad le a repülőnek. A repülőgép most az országút fölött repül, néhányszor csomagokat ereszt le meglepő ügyességgel az autó utasaihoz.

A furcsa művelet pár másodpercig tartott, amely után úgy az autó, mint a repülőgép Bucuresti felé vették utjukat.

A parasztnak alkalmuk volt értesíteni az érdekes esetről a csendőrséget, mire ez telefonon intézkedett az autó feltartóztatása, majd a csomagok eldobása érdekében. A csomagokban nem robbanóanyagokat fedezett fel a csendőrség, ennél sokkal ártalmatlanabb dolgot: vagy 120 kiló valódi lyoni selymet.

Az autó monoklis utasa igazolta magát, Vlad Cocea Bucuresti ur. Bekísérték a craiovai törvényszék fogházába.

Az elegáns uriember nem kérte magát, elmondotta, hogy a selymet Bourlaton eresztette le saját repülőgépéből. Még aznap este

a bucuresti Splendid hotelben letartóztatták csempészés vádjá alatt a lyoni gyárost, aki egyuttal a francia „Tűzkeresztek” (Croix des feux) egyik vezetője.

A craiovai törvényszék gyors tempóban tárgyalta le az ügyet, hiszen előkelő francia polgárról volt szó. Monsieur Bourlaton mosolygva vallotta be, hogy a szerelem áldozata s hogy nem tehet arról, ha Romániában oly szépek a nők s valódi lyoni selyemcombinét akarnak viselni.

Csak hogy a „Tűzkeresztek” szerelmes lovagjának válaszulnia kellett az ügyész néhány kellemetlen kérdésére is, aki gunyosan intette le az egyik védőügyvédet, amikor az lovagias férfinek nevezte védencét.

Igen, iparlovag, aki selymet csempész idegen országba. Százhusz kiló selyemből, kikölként 10 méter selymet számítva, 300 combinét lehet előállítani a szakértők szerint — gunyolódott az ügyész s ha monsieur Bourlaton egy igazi lovag lett volna, akkor a szerelmesnek szánt selymet rendes uton küldte volna el a vámlételeket sem sajnálta volna. Különben is lyoni selymet bőven található Bucurestiben is számos Calea Victoriei üzletben.

A védelem szentimentális hurokat pengett a szerelem áldozatairól és vakságáról beszélt, mire a meghatódott Bourlaton, akinek a tolmács mindent lefordított, könnyes szemekkel kiáltott fel:

— Inkább fordult volna fel a gépem vagy a szárnyaim törtek volna el, inkább égtem volna oda a 120 kiló selyemmel együtt gépestől, mint ilyen szegényt elviselni.

A könnyek még a rideg bírakat is meghatózták s elég enyhe ítéletet hoztak, miután úgy monsieur Bourlatont, mint Vlad

Coceat bűnösnek találták csempészés vétségében.

Bourlatontól elkobozták Potez-repülőgépét, a 120 kiló selymet s fizették vele 20.000 lej pénzbírságot, de szabaddá helyezték s kiutasították az ország területéről. Vlad Cocea, a monoklis büntárs már egyhónapi fogházzal tudta csak meguszni a kalandot s vadonatúj Auburn-gépe is odalett.

A „Tűzkeresztek” lovagja lesújtva utazott vissza Franciaországba, ahol lejelentkezett la Roque ezredesnél, a Croix de Feux parancsnokánál. Bourlaton elpanaszolta, hogy az átkozott demokraták hogyan bántak el vele lovagias gesztusáért Romániában.

Kiutasították Párizsból az ottani náci-kör elnökét. Párizsból jelentik: Wernert, a párizsi náci-kör elnökét kiutasították Franciaországból franciaellenes propaganda miatt.

Dr. LAZAR LAJOS:

PALESZTINA

Egy magyar újságíró fél éves körutja alapján készült a huszadik század páratlanul érdekes új honalapításáról szóló könyv. Ára díszes egészvászonkötésben 130.— lej.

OPATOSUH:

Mordecháj, az erdei zsidó

A cári elnyomatás szenvedő lengyel nép és az üldözött haszideus, vallási válsággal küzdő zsidóság felszabadító harcának gyönyörű regénye. Ára díszes egészvászonkötésben 130.— lej.

CULTURA

könyvkereskedés Cluj, Str. Memorandului 4.

A Hanoar Hamizrachi cluji konferenciája elé

A küszöbön álló Brit Hanoar Hamizrachi konferenciával kapcsolatosan mizrachista olvasóink és barátaink közül többen kerestek fel írásalkal, amelyekben a konferencia problémáit taglalják. A közbeeső idő rövidsége miatt s részben helyszülke folytán már nem tudunk valamennyiüknek helyet szorítani, ehelyett az alábbiakban ismertetjük a beküldött cikkek gondolatmenetét.

Grünberger Eliezer (Timisoara) kifejti, hogy a Brit Hanoar Hamizrachi erdélyi konferenciája, a krakói Mizrachi és a luzerni világtalálkozó után ül össze és azon a Mizrachi világszervezet részéről Rav Fischmann, az Exekutívó új tagja, a Poale Mizrachi részéről Saragay jelentették be részvételüket. A két ellentétes frakció vezetőinek jelenléte remélni engedi, hogy sikerülni fog olyan platformot találni, amely lehetővé teszi a béke megteremtését a Mizrachi kerkeiben. A krakói konferencián — Grünberger szerint — már megindult egy ilyen irányú tisztulási folyamat, amelyre már csak azért is szükség volt, miután a Mizrachit a szétdarabolás fenyegette. A luzerni kongresszusi választásokon három listával indultak a különböző mizrachista frakciók.

A cikkíró a továbbiakban védelmébe veszi a Brit Hanoar Hamizrachi signeti központját, bizonyos brosurákban és lapokban megjelent vádakkal szemben és rámutat arra, hogy a szervezeten tapasztalható fejlődés javarészt a sígheti központ agilis munkájának köszönhető. Az ő érdemük a sékelakcióban való nagyarányú részvétel, az intenzív KKL-munka. Ezzel szemben misem történt a kulturális és a hebraizációs terén. A jövőre vonatkozólag nem kívánatos, hogy ily hatalmas szervezet irányítását három emberre bizzák és célszerű volna a vezetőséget egy a Zs. N. Sz. központjához közel fekvő városba helyezni, hogy a szövetséggel szorosabb kontaktus legyen fenntartható. A konferencia feladata a továbbiakban, hogy módját ejtse az Aguda Mizrachi-ellenes propagandája ellensúlyozásának. Ma az a sajnálatos helyzet állott elő, hogy egy ifjú, aki alligazni akar, csertifikáthoz juthat az Aguda után anélkül, hogy cionista munkát kellene végeznie, anélkül, hogy Keren Hajeszodót jegyezne és támogatná a KKL-t. A konferencia feladata lesz a Brit Hanoar Hamizrachi egységét megvédeni. Nevezetesen az új szolgálatot a Mizrachinak az Uj Kor egyik legutóbbi számának cikkírője, aki kitessékeli a szervezetből a Rav Fischmannal szimpatizáló mizrachistákat.

Egy másik cikkben, amelynek szerzője F. betűvel jelzi magát, a Mizrachi szervezeti és mozgalmi múltját és strukturáját ismerteti. A vallásos zsidó rétegek azzal csatlakoztak le Herzi megmozdulásához, hogy a vallási követelményeket egybekapcsolják a politikai cionizmussal célkitűzéseivel. Amíg a mizrachisták megmozdulása csak eszméletűen mozgott és nem kapcsolódott bele a szervezésbe az országépítésbe, természetesen nem tudtak követeléseiknek érvényt szerezni. Az „Erec Jisrael, Lö Am Jisrael, Al pi torat Jisrael” gondolatának megvalósítását a Tónuat Tora Vövoda megindítása tette lehetővé. Tizennygy évvel ezelőtt Rav Smuel Chajim Landau z. c. l. a fia a mizrachisták által megalakította a Poal Hamizrachi csoportot, mely felismerte, hogy a tóra parancsai és a vallás posztulátumai érdekében kifejtett harcot nem elegendő politikai kéren folytatni, hanem ki kell terjeszteni a gyakorlati élet, a Binjan Haarec területére is. A Poal Hamizrachi gyakorlati munkában megmutatta, hogy a tóra parancsainak szociális és emberbaráti tartalma elsősorban alkalmas az élet szabályozására és rendszerezésére.

A Poal Hamizrachi rövidesen a második eredi szervezetté nőtte ki magát. A politikai cionizmus vonalán mozgó régi Mizrachitagnak csak most a krakói konferencián és a luzerni kongresszuson ismerték fel, hogy a Mizrachi szervezet teljesen összezsugorodott volna, ha a Poal Mizrachi idejében fel nem ismerik a helyzetet és meg nem kezdik a gyakorlati munkában való megvalósítását a tóra szellemének.

Az erdélyi Mizrachi a megalakulását követő fellendülés után visszaesett és akkor kapott ismét erőt, midőn a sígheti vezetőség bevitté a Tónuat Tora Vövoda szellemét a szervezetbe. Ez a szellem vonta maga után a régi csoportok reorganizálódását, új csoportok alakulását és megteremtette a chalucitot. A szellem égése alatt nőtte ki magát a Mizrachi Erdély legnagyobb szervezetevé.

A vallásos ifjúság cionista és nemzeti nevelésében az ideális chaluc típus megterem-

tésében még nagy feladatok várnak a Mizrachira, amelynek lépést kell tartania az Erec Jisrael építéséért dolgozókkal. Az eredi Poal Hamizrachi kiküldötteinek részvétele remélhetőleg hozzá fog járulni az összes erők összefogásához, komoly munkaterv elkészítéséhez és újabb akciók beindításához.

Végül Albert Nándor és Majerovits Ede aláírásával felhívást juttattak el hozzánk a Histadrut Hapoel Hadati részéről, amely a

Brit Hanoar Hamizrachi konferenciával egyidejűleg országos megbeszélést készült tartani Clujon. A Histadrut Hapoel Hadati az összes többi mizrachista frakciónál erőteljesebben hangsúlyozta ki a munkásszempontokat és az eredszraeli dolgozókhöz való hozzátartozást. A felhívás a következő pontokban jelöli meg a szervezet feladatait: 1. Kulturmunka, a Tora Vövoda kiadmányainak terjesztése a csoportok között. 2. Gyermeknevelés. 3. Sajtó. 4. Ipari és mezőgazdasági átrétegződés. 5. Munkanélküliség segélyezése. 6. Keren Allija-alap megteremtése. 7. Munkaközvetítés megszervezése. 8. Allija megszervezése. A Histadrut Hapoel Hadati konferenciája Str. Paris 47 sz. alatti szervezeti helyiségében lesz.

KÖZGAZDASÁG

A kényszeregyezés — nem fizetéseképtelenség

Érdekes semmitőszéki ítélet két erdélyi pénzintézet perében

A megtartási jog gyakorlását illetően érdekes döntést hozott a semmitőszék, amely jogszövegekben méltó felhívást kellett. Egy cluji pénzintézet visszlezámitolási és folyószámlahitel vett igénybe hosszabb időn keresztül egy sibui banknál. A cluji bank 1930-ban kényszeregyezést kért, mire a sibui intézet a cluji bank visszlezámitolásra átadott váltóit folyószámlakövetelésének fedezésére megtartotta. A cluji intézet a váltók kiadására a sibui törvényszék előtt pert indított. A per folyamán a hitelező bank azzal érvelt, hogy a kényszeregyezési kényszeregyezés nem jelent fizetéseképtelenséget, mely esetben a hitelező joggal élhet megtartási jogával. Az adós bank ezzel szemben azt az álláspontját fejtette ki, hogy a kényszeregyezés nem jelent fizetéseképtelenséget, másodsorban a hitelező banknak a kényszeregyezési kérés beadása alkalmával nem volt lejárt és rendezetlen követelése azzal szemben, harmadsorban pedig a sibui intézet a cluji bank hitelezőinek leszárvartatása alkalmával a chirografális hitelek között követelése egy részével gyakorolta szavazati jogát és ezzel halgatólagosan lemondott a privilegizált hitelezői kiváltságáról, minthogy a privilegizált hitelezők a kényszeregyezési eljárásban leszárvartatandó hitelek között nem szerepelhetnek. A sibui törvényszék a cluji bank érvelését fogadta el és ennek megfelelően elrendelte a visszatarított váltók kifizetését.

A sibui bank a törvényszéki döntés ellen a táblához felebbezett. Mikor a tábla a felebbezés letérnyelését megkezdte, a cluji bank eredeti kényszeregyezési beadványát módosította és újabb kielégítési ajánlatot tett hitelezőinek. Emiatt a sibui intézet a tábla előtt álláspontját részben módosította és azt vitatta, hogy a kényszeregyezési kérés módosítása új kényszeregyezési eljárást jelent. Emellett a hitelezőnek már lejárt és rendezetlen követeléseinek azzal szemben, a chirografális hitelek között nem gyakorolta szavazati jogát és így most már joggal élhet megtartási jogával. Az érdekes ügyben végső fokon a semmitőszék döntött, amely kimondta, hogy az 1930 évi kényszeregyezési törvényt módosító 1932 évi törvényt jogot adott az adósoknak arra, hogy záros határidőn belül eredeti kényszeregyezési kérését módosítsa. Ez a módosított beadvány azonban nem jelenti az első kényszeregyezési kérés joghatályának megsemmisítését. Emellett a megtartási jog gyakorlására a hitelezőnek még a kényszeregyezési eljárás módosítása esetén sincs joga.

Esetleges félreértések elkerülése végett megjegyeznünk kívánjuk, hogy ez a semmitőszéki döntés csak azon módosított kényszeregyezésekre vonatkozik, amelyeket az adós vállalatok az 1932 évi kényszeregyezési törvényben előírt határidőn belül adtak be.

Megkönnyítik a tőkenélküli exportőrök devizaigénylését

Bucuresti, szeptember 5. A Banca Nationala, hogy a tőkével nem rendelkező exportőröknek megkönnyítse a helyzetét, elrendelte, hogy fizessék ki részükre a devizákat hivatalos árfolyamon, mielőtt benyújtják a hivatalos okmányokat annak igazolására, hogy az exportált áru ellenértéke rendelkezésére áll a Nemzeti Banknak. Az exportprémiumot és a valutaprémiumot is csak azután fogják kifizetni, miután az okmányokat kellően átvizsgálták illetve a megfelelő deviza a bank birtokába jutott. Ez az előzetes kiutalás azonban csak akkor történik meg, ha az illető exportőr ezt kifejezetten kéri.

Árlejtések

Szeptember 17-én a brasovmegeyi Apața község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítettek 252 köbméter épület és 200 köbméter tölgy tűzfát. — Szeptember 16-án a cluji erdőgazgatóságnál árlejtés útján értékesítik Mesteaca község tulajdonát képező 67.42 hold erdőterület faanyagát. — Szeptember 12-én a Carei Marei városában árlejtést tartanak egy száz lóerős Dieselmotor szállítása céljából. — Szeptember 16-án a ciucmegeyi Cosmeni község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesíteni kívánják 29 hold erdőterület faanyagát. — Szeptember 16-án a brasovmegeyi Zernesti község hivatalos helyiségében árlejtés útján bérbe adják hat évi időtartamra a községi kocsmát. Kiküldött 80 ezer lej. — Szeptember 19-én az oradeai csendőrképző iskola gazdasági hivatalában árlejtés lesz a fűszerszükséglet beszerzésére. — Szeptember 11-én a közlekedésügyi minisztérium bucaresti székházában árlejtés útján vállalatba adják a Cluj-Dej-Helmei országúton fekvő 22, 37 és 42 számú hidak javítási munkálatait. — Szeptember 7-én a központi er-

dőgazgatóságnál Bucurestiben nyilvános árverésen értékesítik a bihormegyei Beliu község határában fekvő 65 holdas állami erdő faanyagát. — Szeptember 7-én a közlekedésügyi minisztériumban Bucurestiben kiadják az Odorheiu-Felicea-Arvaseni-Valea-Martinus-San Paul-Ocland-Varghies-Apața-Maierus utvonal autóbusszszállítási oknceszióját. — Szeptember 20-án a Timis-torontalmegyei Petroman község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a vadászati jog hét évi időtartamra szóló bérbeadása céljából. — Szeptember 16-án Denta község hivatalos helyiségében árlejtés útján bérbeadják a községi vadászati jogot. — Szeptember 23-án a RIMMA üzemek központi vezérigazgatóságánál árlejtést tartanak a hunedoari üzemek részére szállítandó két-ezer vagon mangán beszerzése érdekében. — Szeptember 16-án a deji sóbányák igazgatóságánál árlejtés útján értékesítenek egy negyven lóerős Linzenmayer-típusú budapesti Nicholson-gyártmányú motort.

Elkészült a pénzügyi törvények reformjára vonatkozó törvényjavaslat. Miha Constantinescu alminiszter ma fogadta a Sfatul Negustoresc küldöttségét, amely ismertetette a kereskedők óhajait a forgalmi adók és különböző illetékek kérdésében. A miniszter közölte, hogy munkában van a pénzügyi törvények „reformja”, amely az adók méltányos megosztását célozza, és lehetetlenné teszi majd a visszaéléseket, amelyeket máig folytattak. Kérte a küldöttséget, hogy október 1-ig terjesszék eléje javaslatukat a reformra vonatkozólag, mert a vonatkozó törvényjavaslat az őszi ülészakban a parlament elé kerül.

Előkészítik a huskivétel fokozását. A terménykivétel lehetőségeinek csökkenése következtében egyre nagyobb figyelemmel kell fordulni a huskivétel felé. Fagyasztott husk kihelyezésére kitűnő piacok adódnak a közelben is. Ezért erősödik a tevékenység modern vágóhidak létesítése körül. Most Constantanban épül különleges vágóhidat, egyenesen exportcélok szolgálatára. Innen hűtőberendezéssel felszerelt hajók fogják utba

indítani a Közkeletre a husszállítványokat. A vágóhid tizenhárom hektár területen épült. Szakkörökben rámutatnak arra, hogy a huskivétel fellendítéséhez tökére volna szükség. Dobrudza áruja a kiviteli célnak különösen megfelelő s még erőteljesebben, be lehetne kapcsolni Erdélyt is, amelynek, mint ismeretes, szintén kitűnő a vágómarha állománya. Emelkedőben van az autógyártás. A párizsi Agence Economique et Financiere közli, hogy a világ gépkocsitermelése az év első felében 2 millió 893 ezer darab volt, szemben a múlt év hasonló időszakában termelt 2 millió 247 ezer darab kocsiával. A termelés emelkedése 28.7 tized százalék.

Tájékoztató a kávéárakról. Bucurestiből jelentik: Szeptember első napjaiban a következő kávéárak voltak érvényben a román fővárosban: Rio kávé No 7: 98 lej, Rio No 2: 103 lej, Santos kávé 106 lej, Lavé kávé 117 lej, Ceylon 125 lej kilónként. A piac gyenge, az árak szilárdak.

Mennyi Olaszország amerikai adóssága? A Frankfurter Zeitung közlése szerint Olaszország az Egyesült Államokban összesen 338.45 millió dollár kölcsönt vett fel, amely törlesztések révén 282 millió dollárra csökkent. A washingtoni olasz nagykövetség tanácsosa kijelentette, hogy az amerikai kölcsöncímletek fele amerikai olaszok és visszavándorolt volt amerikai olaszok kezében van, úgyhogy husz év alatt külföldieknek mindössze 140 millió dollár tőke fizetendő vissza. Az évenkénti törlesztési részlet és kamatot, tizmilliót az olasz államháztartás még rendkívül nagy igénybevétel esetén is könnyen tudja fedezni.

Orosz megrendelések Angliában. A Financial News írja: A szovjet ez év júliusában 1 millió 800 ezer font értékű rendeléseket eszközölt Angliában, szemben a múlt év július 860 ezer font értékű rendelésekkel.

A pékműhelyek egészségügyi ellenőrzése. A cluji polgármesteri hivatal az egészségügyi hivatal előterjesztésére 27 pontból álló rendeletet adott ki, amely a pékműhelyek és kenyérgyárak egészségügyi ellenőrzését van hivatva biztosítani. A rendelet szeptember 5-ével lépett életbe.

SPORT

A vasárnapi mérkőzések és bírák

Bucuresti, szeptember 5. A központi bíróbizottság tegnap kijelölte a nemzeti bajnokság és a Román Kupa vasárnapi fordulójának bíróit a következőképpen:

A-liga
Bucurestiben: Universitatea—Unirea Tricolor, Dordea Valer, Sibiu. Venus—Gloria, Xifando, Bucuresti.
Aradon: NAC—Gloria, J. Ceaureanu, Bucuresti.
Clujon: Romania—Kinizsi, V. Braida, Bucuresti.
Oradean: Crisana—Juventus, Theil György, Sighisoara.
Timisoaran: Ripensia—CFR, C. Radulescu, Bucuresti.

B-liga
III. csoport. Saturnare: Olimpia—Török-vés, Muresan Anton Cluj.
Oradea: CFR Oradea—CFR Cluj, Pop Valer Oradea.
Cluj: Tricolor Baiamare—KAC, Farkas Pál Oradea.
Baiamare: Phoenix—Victoria, dr Ciurel Ilie Cluj.
IV. csoport. Alba-Iulia: Unirea—HTV, Krausz Mihály Petroseni.
Simeria. CFR—Soimii Sibiu, Bozgan Gh. Arad.
Targu-Mures. IAR—Mures, P. Macian Sibiu.
Sibiu: NSE—Sticla Dicosanmartin, Barbu Ionel Alba-Iulia.

Román Kupa
Sibiu: Fágárás—CSMS, Gherman, Sibiu.
A Regátban ezenkívül három kupamérkőzést játszanak le.

Befejezés előtt a Románia körüli kerékpárverseny. Bucurestiből jelentik: A Tur de Romanie harmincöt versenyzője folytatta ma az utat Bacauból Buzauba. A 73 kilométer-könel Mormocea román versenyző felbuktott és megsérült, úgyhogy a segélyautóba kellett felkúrdulnia és a versenyt feladta. Mormocea az összesített eredmények alapján eddig a verseny első helyezette volt.

Befejeződött a KAC országos teniszversenye. A KAC országos teniszversenye az elsőosztályú férfipáros lejtársával befejezést nyert. A Pusztai—Wartenberg TC pár győzött 8:6, 6:2, 6:0, 5:7, 6:3 arányban a Kun-Benedek KAC párral szemben. Harmadik helyen az Erős—Radó (Haggibbor) és a Simon (Haggibbor)—Botez (TCR) párok végeztek.

Grófi akarnak mány

Miért nem zárták Franasovici

Bucuresti, szeptember 5. A párt állandó választmányának felvetődött Tony Ilie panama-ügybe keveredését elnök kizárásának az ügy gondolt Saveanu kamaráit te a választmányt, hogy zárási határozattal.

— Ne hamarkodjunk eldotta — nehogy később dobják meg, hogy megbán idején, ha az ellene hozott talanoknak bizonyult a zártuk volna pártunkból tantinescut. S mi lett volna Franasoviciut, akit lyos vádakkal illették, embert vesztett volna a párt.

A józan szavak nagy tak a jelenlétükre, csupá tantinescu és Franasovici hogy a kamara elnöke te fel példaadásul.

Mialatt Chiseneuban szónokok a legdurvább tézték Titulescu ellen, C nemzeti keresztény párt nyák követte külföldi u nisztert.

Először Bad-Gasteinba felajánlotta szolgálatait Titulescu elkeseredve ha minden hiába. Mohamed hazájában proféta s öt hájk meg Párizsban, Lond Ankarában, Athénban, mint Bucurestiben.

Goga belügyminiszter

Richard Franasovici k niszter a liberális korm támasza a mehedinti k vezettek is elnöke.

Franasovici azonban gat el választókerületébe verinben még az arcá Csupán annyit tudnak a termete s hogy ha vé sor ő reá kell szavazni. ják rendszerint, annál Franasovici még az elle jó viszonyt tart fenn.

Annál nagyobb megle hát, amikor néhány nap váratlanul megjelent a severini klubjában. A ezidőtájt csupán az uj h soha sem látta Franaso — Kit keres kérem? nisztert.

— Senkit, én Franaso — A! Ön „a fürdőbe” A közlekedésügyi min meg a szavak értelmét akart, amikor egy ismer be.

Kölcsönös üdvözlések sietett megkérdezni az v — Legyen szives m mondja rólam ez a há vagyok „a fürdőben ülő” A megjelent párttag nem térhetett ki a vál

Hebräisch-pec Kurs

(Dreijähriges Lehrsemm Ieiter: Oberrabbi Im Schulj. 1935—36 rung: der erste u dritte nahms und Ergänzung am 15. Oktober statt, b Einschreibungen und A lich u. schriftlich) entge den von Prof. Dr. B. G Pop Logothetti 17. V ramm, das auch die A für den I. Jahrgang ent

Grófi és nemesi címeket akarnak létesíteni az alkotmánymódosítás során?

Miért nem zárták ki Tony Iliescut. Goga udvarol Titulescunak. Franasovici „a fürdőben lévő ur”. Iorga nem pályázik grófi címre...

Bucuresti, szeptember 5. A liberális párt állandó választmányának ülésén, amikor felvetődött Tony Iliescunak, a deviza panama-ügybe keveredett szenátusi elnök kizárásának az ügye a mindig megmondott Saveanu kamarai elnök arra kérése a választmányt, hogy ne siessen a kizárási határozattal.

— Ne hamarkodjunk el semmit — mondta — nehogy később megbánjuk. Gondolják meg, hogy megbántuk volna annak idején, ha az ellene hozott s később igaztalanoknak bizonyult vádak alapján kizártuk volna pártunkból Tancred Constantinescut. S mi lett volna, ha kizártuk volna Franasoviciut, akit ugyancsak súlyos vádakkal illették, milyen rendkívüli embert veszített volna el benne a liberális párt.

A józan szavak nagy hatást gyakoroltak a jelenlévőkre, csupán Tancred Constantinescu és Franasovici bosszankodtak, hogy a kamara elnöke éppen őket említette fel példaadásul.

Mialatt Chiseneuban a gogista-cuzista szónokok a legdurvább támadásokat intézték Titulescu ellen, Goga Octavian, a nemzeti keresztény párt elnöke, mint árnyék követte külföldi útján a külügyminisztert.

Először Bad-Gasteinban kereste föl s felajánlotta szolgálatait s barátságát. De Titulescu elkeseredve hangoztatta, hogy minden hiába. Mohamed sem volt saját hazájában próféta s őt is inkább hallgatják meg Párizsban, Londonban, Prágában, Ankarában, Athénban, vagy Belgrádban, mint Bucurestiben.

Goga belügyminiszter szeretne lenni.

Richard Franasovici közlekedésügyi miniszter a liberális kormány egyik legfőbb támasza a mehedinti kormánypárti szervezetek is elnöke.

Franasovici azonban igen ritkán látogat el választókerületébe, úgyhogy T. Severinben még az arcát is elfelejtették. Csúpan annyit tudnak róla, hogy magas a termete s hogy ha választásra kerül a sor ő reá kell szavazni. S meg is választják rendszerint, annál is inkább, mert Franasovici még az ellenzéki körökkel is jó viszonyt tart fenn.

Annál nagyobb meglepetést okozott tehát, amikor néhány nappal ezelőtt egész váratlanul megjelent a liberális párt t. severini klubjában. A klubban nem volt ezidőtájt csupán az új házmaster, aki még soha sem látta Franasoviciut.

— Kik keres kérem? — kérdezte a miniszter.

— Senkit, én Franasovici vagyok...

— A! Ön „a fürdőben ülő ur”?

A közlekedésügyi miniszter nem értette meg a szavak értelmét s éppen érdeklődni akart, amikor egy ismerős lépett a terembe.

Kölsönös üdvözlések után Franasovici sietett megkérdezni az újjonnan jöttet:

— Legyen szíves mondja kérem, miért mondja rólam ez a házmaster, hogy én vagyok „a fürdőben ülő ur”?

A meglepett párttag ötölt-hatolt, de nem térhetett ki a válaszadás alól s vég-

eredményben bevallotta, hogy a mehedinti választók neveztek el „fürdős urnak”, mert akárhányszor csak keresték a lakásán, a szobaleány mindig azzal küldte el a kérvényezőket: „az ur a fürdőn van”.

A miniszterelnök tegnap délután kijelentette az újságíróknak, hogy a deviza bizottság nem alakul meg. A devizák to-

vábbra is a Nemzeti Banknál maradnak. — Eszerint mégis van devizánk — kérdezte tréfásan egy újságíró. Tatarescu csak mosolygott.

Ismét beszélnek az alkotmány módosításról. Sőt egyesek szerint bevezetik a nemesi címeket s grófi, bárói címeket fognak osztogatni.

Ezzel kapcsolatban mesélik, hogy Iorga Miklós professzort és volt miniszterelnököt nemrég megkérdezte egy újságíró, vajjon igaz-e, hogy Inculetz belügyminiszter meglátogatta s hogy ezáltal az alkotmány módosításáról tárgyaltak?

— Milyen módosításról, kedvesem? — mosolygott Iorga. — Én nem pályázok grófi címre.

A dolog tréfás oldalától eltekintve egyes verzók szerint egy titkos bizottság alakult, amely a legkomolyabb formában készíti elő az alkotmánymódosító javaslatot. (—del)

„Abesszin” álhercegnő szélhámosságai Newyorkban

Amerikai újságíró szenzációs leleplezése: „a négus unokahuga” azelőtt színésznő volt az Antillákon...

Newyork, szeptember 5. Az Abesszinia és Olaszország között fennálló feszült viszony egyes fordulatait nagy figyelemmel kísérik az amerikai színesek, a newyorki Harlem városrész négerjei is. Természetes, hogy nagy érdeklődést keltett, amikor híre ment, hogy a Broadway egyik nagy szállodájában lakosztályt rendeltek a négus unokahuga, Rassari Heshla Tamyana és kísérete számára.

A fiatal és rokonszenven modern hercegnőt megérkezésekor ünneppélyesen fogadták. Pennsylvania kormányzója, George Earl bemutatkozott a hercegnőnek és ezentul állandóan társaságában maradt. Tamyana hercegnő magához kérte a néger Joe Louis boxolót, aki Camerát legyőzte és honfitársai, valamint a többi négerek örömet és üdvözlését tolmácsolta neki.

A newyorki rádió valami különös érdekességgel akart szolgálni előfizetőinek, miért is megbízottja felkereste a hercegnőt és arra kérte, hogy tartson hazájáról rövid előadást a mikrofon előtt. A hercegnő sehogyan akart a felszólításnak eleget tenni, végre is — nagyon jelentékeny

tiszteletdíjért — néhány etiopiai dalt énekelt. A hercegnő az újságírók elől teljesen elzárkózott, de a konzul elárulta, hogy a négus unokahuga, a vakmerő Yokob Hyllu herceg leánya, aki az aduai csatában hősi halált halt.

Egy amerikai újságírónak ez az adat szöveget ütött a fejébe. A hercegnő — állítása szerint — 1906-ban született. Az aduai ütközet viszont tíz évvel előbb volt. Az újságíró nem volt rest és táviratozott Addis-Abeába a négus udvartartásának. A propagandaminisztertől csakhamar megérkezett a válasz:

A négusnak nincs unokahuga, etiopiai hercegnő sincs.

Az újságíró a rendőrségnél jelentést tett mire kiderült, hogy az állítólagos hercegnő az Antillákon született és azelőtt színésznő volt. Két udvarhölgye Harlemben, mint táncosnő kereste kenyerét: a „konzul” az egész szélhámoság kiszolgálója és irányítója pedig egy ügynök, aki a kozmetikai szakmában dolgozik. Az ő ötlete volt, hogy az általános érdeklődés központjában álló Abessziniát felhasználják egy kis „üzlet” nyélbeütésére.

Másfélesztendő egy fiatal lány élete miatt

Mindössze gondatlanságból okozott emberölésben találta bűnösnek a hadbíróság Muresan Ioan satmarmegyei csendőrt

Cluj, szeptember 5. (Az Uj Kelet tud.) A cluji hadbíróság tegnap tárgyalta Muresan Ioan csendőrközlegény bűnperét, aki a vádirat szerint a satmari Belteag község vendéglőjében ez év április 23-án este vigyázatlanságból halálra sebezte a vendéglős Mészáros Emília nevű 19 éves leányát. Bodea Constantin csendőrőrmester és a vádlott Muresan Ioan közlegény ellenőrző körúton voltak, amelynek befejeztével betértek a belteagi Mészáros-féle vendéglőbe. A csendőrőrmester szalonáért és borért küldte a söntésbe alantasát. Amikor ez belépett az ajtón, ráfogta a fegyvert Mészárosnéra, majd a vendéglősné ijedt tiltakozására szakavatottan megmagyarázta, hogy bár a fegyver töltve van, a biztosító zár vigyáz arra, hogy el ne süljön.

Muresan ezután falatozni kezdett. Nemsokára ezután az őrmester fűttségével kiszólta alantasát. A csendőr felugrik, lemegy a vendéglőbe és felettese fegyverével tér vissza. Megint enni kezdett, de közben fegyverrel is játszott. Figyelmeztetik, hogy vigyázzon, mire leteszi a fegyvert. A szomszéd szobából ismét fűttség hangzik. A vendéglős két leánya, a 19 éves Emília és a 15 éves Mária kíváncsian a csendőr után mennek, hogy hallják, mi az új parancs. A hívás harmadszor is megismétlődik és midőn Muresan visszatér, fegyverét felemeli és „játék-ból” a nagyobbik leányra emeli. A ravasz különbséggel kiugrik helyéből, a fegyver eldördül és Mészáros Emília hangos jaj-

kiáltással összeesik. A golyó jobb mellén hatolt be, a hátgerincén jött ki és halálát okozta a fiatal leánynak, aki másnap kiszemvedett anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

A de Vechi ezredes elnöklelte alatt lefolytatott tárgyaláson a vádlott katona sorozatosan ellentmondó vallomást tett. Előbb azt állította, hogy a fegyvert falcozás közben az ölében tartotta és rákönyökölt a ravaszra, mire az elsült. Ezt az állítást az áldozat anyjának vallomása után megváltoztatta, mire az elnök energikusan figyelmeztette, hogy ne bazudjon. Az ügynek homályos pontja az a megállapítás, hogy a golyó a jobb mell felső részén hatolt be és a hátán sokkal lejjebb jött ki. Miután a katona, mikor a fegyver elsült, az áldozattal egy magasságbán állott, ez a körülmény célzatra enged következtetni.

A tanuvallomások során az áldozat anyja és huga azt a gyanújukat hangoztatták, hogy szándékosságunk kellett lennie a dologban. Ezt a gyanújukat arra alapítják, hogy a gyilkos csendőr huga három nappal ezelőtt kijelentette, hogy a csendőrőrmester utasította bátyját, hogy lölje le Mészáros Emiliát, mert ha nem engedelmeskedik, őt fogja lelőni. A hadbíróság nem terjesztette ki a vizsgálatot e vonatkozás tisztázására, gondatlanságból okozott emberölésben mondotta ki bűnösnek Muresan Ioant, akit másfél évi börtönrre és ötezer lej pénzbüntetésre ítéltek.

Meghalt Sámson Mór építész-mérnök

Csütörtökön hajnalban megrendítő körülmények között halt meg Sámson Mór cluji építész-mérnök. Mindössze 31 éves volt ez a nagyon tehetséges, szimpatikus, szerénymodoru mérnök, akinek halálával egy magasra ivelő karrier törött ketté. A város ifju zsidó társadalmának egyik legképzettebb és legrokonszenvesebb alakja volt Sámson Mór, akinek tehetségét és szorgalmát példaképpen említették gyermekeik előtt zsidó szülők. Tisztes, régi cluji iparoscsalád gyermeke volt, aki mostoha körülmények között végezte tanulmányait külföldi műegyetemen.

Zajtalan, csendes munkás életet élt. Néhány évig egy nagy építész cég alkalmazottja volt, majd önállósította magát és néhány nagyon szép épülettel tette ismertté a nevét.

A tragikusorsu mérnök néhány héttel ezelőtt fejfájásról panaszkodott barátja és vállalkozó társa Rimóczy mérnök előtt. Előbb csillapítószerrel kuráltatta magát s csak nagy nehezen lehetett rávenni, hogy orvossal vizsgáltsassa meg magát. Amikor orvoshoz került, már előrehaladott tifuszban szenvedett. Kórházba utalták, a segítség azonban már későn jött. Elhanyagolt baja bélátfürődással komplikálódott. Hasztalanul operálták meg, legyengült szervezete, amelyhez még trombozis is fellépett nem bírta megmérkőzni a gyilkos kórral.

Ma délután 3 órakor ment végbe Sámson Mór temetése nagy részvét mellett. A temetésen ott volt a város zsidóságának színe-java, különösen a fiatal mérnök kortársai és barátai. A gyászbeszédet Glasner Akiba főrabbi mondta, aki megille-tődött szavakban tolmácsolta a gyászt, amit nemcsak a szülőket és a rokonokat, hanem a város zsidóságát is érte. Dr. Frös Vilmos, a Haggibbor nevében, Niemann Lajos mérnök pedig a barátok nevében bucsúztatta el Sámson Mór mérnököt, akit az új ortodox zsidó temetőben helyeztek örök nyugalomra.

Odesszai repülőgép Bucurestiben

Bucuresti, szeptember 5. Tegnap egy odesszai repülőgép szállt le a banasai repülőtéren. A gép utasai közt volt a londoni aeroclub alelnöke. A gép rövidesen folytatja útját Londonba.

Megszigorítják a pékek és sütődék adóellenőrzését

A pénzügyi hatóságoknak tudomásukra jutott hogy több pék olyképen vonja ki magát a feldolgozott liszt után lerovandó 3 százalékos forgalmi adó fizetésének kötelezettsége alól hogy a lisztet csak részben vásárolják saját számlára, ezenkívül azonban másokkal vétetnek lisztet maguknak és ezeket a vásárlásokat már nem vezetik be abba a regiszterbe, amelynek alapján a forgalmi adóval megrojják őket. Ezeknek az állítólagos visszaéléseknek a megakadályozására egyes pénzügyigazgatóságok, köztülük a cluji is, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy váratlan ellenőrzéssel szigorubban fogják felülvizsgálni, hogy a pékek sem sütnék-e több kenyeret, mint amennyit a regiszterekbe bevezetett lisztmennyiség alapján tényleg süthetnek.

Az UGIR panaszt emelt egyes devizaeladással foglalkozó bankok ellen

Az Ugir beadványt intézett a jegybank alkotmányozójához, amelyben az iparvállalatok részéről felmerült azon panaszoknak adott hangot, hogy egyes pénzintézetek, amelyek devizaautorizációkkal rendelkeznek, úgy a hivatalos devizakurzusokat, mint a jutalékaikat különbözőképpen számítják fel, mialt az iparvállalatok nem tudják ellenőrizni, hogy ezen kurzusok mennyiben felelnek meg a jegybank hivatalos árfolyamainak. Emiatt az Ugir azt kéri, hogy a hivatalos árfolyamokon kívül a bankok által felszámítható jutalékok nagyságát is időről-időre tegye közzé a jegybank.

Hebräisch-pedagogische Kurse

(Dreijähriges Lehrseminar) in Cernăuți.

Leiter: Oberrabbiner dr. Mark.

Im Schulj. 1935—36 gelangen zur Eröffnung: der erste u. dritte Jahrgang. Die Aufnahms- und Ergänzungsprüfungen finden am 15. Oktober statt, bis zu welchem Tage Einschreibungen und Anmeldungen (mündlich u. schriftlich) entgegengenommen werden von Prof. Dr. B. Gottlieb, Cernăuți. Str. Pop. Logothetti 17. Verlangt Jahresprogramm, das auch die Aufnahmebedingungen für den I. Jahrgang enthält.

usszállítmányokat, ár területen épül, arra, hogy a huszre volna szükség, célnak különösen ebben, be lehetne nynek, mint isme. marha állománya. gyártás. A pári. Financiere közli, melése az év első arab volt, szemben ában termelt 2 mil. A termelés emel.

ról. Bucurestiből napjaiban a követ- rvényben a román 7: 98 lej, Rio No 2: lej, Lavé kávé 117 ent. A piac gyenge,

erikai adósságra? zlése szerint O'asz- amokban összesen ont vett fel, amely illió dollárra csök- z nagykövetség ta- az amerikai kül- ai olaszok és visz- ai olaszok kezeiben alatt külföldieknek állár tőke fizetendő lesztési részletet és szasz államháztartás nybevétele esetén is

Angliában. A Fi- ovjet ez év júliusá- ont értékű rendelé- t, szemben a mult értékű rendelések-

segügyi ellenőrzése. vatal az egészségi 27 pontból álló ren- pékműhelyek és gyi ellenőrzését van rendelet szeptember

RT

mérkőzések

5. A központi bírós- a nemzeti bajnok- vasárnapi fordulója- képpen:

sitatea—Unirea Tri- Sibiu. Venus—Gloria,

J. Ceureanu, Bu- gnizsi, V. Braida.

ventus, Theil György

—CFR, C. Radulescu

re: Olimpia—Törek-

—CFR Cluj, Pop

are—KAC, Farkas

—Victoria, dr. Ciurel

lia: Unirea—HTV,

Sibiu, Bozgan Gh.

Mures, P. Măcian

aciosanmartin, Barbu

Kupa

MS, Gherman, Sibiu.

három kupamérkő-

ania körüli kerékpár- jelentik: A Tur de senyzoje folytatta ma ba. A 73 kilométer- versenyöz felbukott a segélyautóba kellett feladta. Mormocea az alapján eddig a ver-

országos teniszverse- niszversenye az első- átszásával befejezést enberg TC pár győ- 3 arányban a Kun- szemben. Harmadik (Haggibbor) és a Si- ez (TCR) párok vé-

Zsidó lobogó alatt a Földközi tengeren

*

Haifa, szeptember 5. Az európai zsidó világ, amely el van foglalva a maga súlyos bajaival, alig vett arról tudomást, hogy az újjáépülő Palesztina nemcsak bent az országban, hanem kint a tengeren is egyre több pozíciót hódít. Az a hajó, amely Constantából Haifába hozott, zsidó hajó. Har Zionnak hívják, a Palesztina Maritim Lloyd gőzöse, a hajó kapitánya Erich Hirschfeld, aki Hitler előtt még német színek alatt vitorlázott a tengeren.

Zsidó hajó, zsidó tisztikar és legénység, Palesztina lobogója a hajó ormán, ez az élmény felülmúlta a tengeri ut minden szépségét és érdekességét. És a hajó minden tisztje mögött egy regényes élet története, amely most talán utolsó céltudatos fejezethez jutott a Har Zion szolgálatában.

Itt van mindjárt a kapitány. Erich Hirschfeld. Harmencöt éve tengerész. A német kereskedelemben futott be fényes pályát, majd Pápai birodalmi kancellár mellett töltött be bizalmi pozíciót, míg a Hitler-rezsim őt is ki nem üldözte Németországból. Az Italo Palesztine Line Progresso nevű 5500 tonnás hajójának parancsnokságát vette át ekkor és egyik főmozgatója volt annak a mozgalomnak, amely a zsidó kereskedelmi tengerészet megteremtését tűzte ki célul. Mikor a constantai Lazar Bercovici cég vezetése alatt álló Palestina Maritim Lloyd át vette a Progresso és testvérhajóját, a Rizvegliot, mikor az elsőből Har Zion a másodikból Har Carmel lett, Hirschfeld megmaradt a Har Zion parancsnokának. Kétféle tengerésztiszt, nagyszerű zsidó, gentieman, előzetes, akire mindenki nyugodtan rábízhatja életét.

Helyettese a hajó másodparancsnoka, a magyarországi származású Holzer Arnold főmérnök. Az osztrák haditengerészet magasarangú tisztje volt, a rezsimváltás után nyugdíjaztatta magát, kereskedelmi tengerész lett, jónéhányszor keresztil utazta a földet és mint zsidó tengerésztiszt kapott megbízást a Har Zionra. Vigkedélyű, ragyogó humoru, pompás ember, nagyszerű technikai felkészültséggel. Az óriási háromemeletes hajógépházban, amely az ő birodalma, olyan rend és tisztaság uralkodik, amely vetekedik akármelyik nagy, modern gyár géptelepével.

A hajó második tisztje Acél László. Egészen fiatal ember még. Kétféle látja el felelősségteljes posztját. Energia és tudás egészíti ki fiatal életét.

Erdélyi fiatalember, satumarei, a harmadik tiszt: Niederländer László. Evekkel ezelőtt még a Banca Marmarosch tisztviselője volt, azután a belga tengerészeti akadémiára iratkozott be, ahol külföldi létere a legelső növendékek közé küzdötte fel magát. Páratlan energiával tanult és közben önmaga mellett létfentartásáról gondoskodjék. Még a hajón is szakadatlanul tanul, kitűnő tengerész s elsőrendű matematikus. Emellett a legszerezyebb s a legszolgálatkészebb mindenkihez, aki csak hozzáfordul. Hirschfeld kapitány egy pillanatra sem enged el maga mellől. Ez a tiszt egykor a zsidó tengerészet büszkesége lesz.

Érthetetlen, hogy milyen későn került előtérbe a palesztinai tengerhajózás kérdése. Igaz, eleinte nem volt megfelelő szakember ezen a téren. Egyszerű tengeri halászok kezdték elsőnek a zsidó hajózást a palesztinai partok mellett, ami azonban sok nehézséggel járt, mert nem voltak megfelelő jó kikötők. A német zsidók bevándorlásával kezdődött az új korszak. Haifában alakult meg az első zsidó hajózársaság. Két motoros hajóval, amelyek közül az egyiket éppen Hirschfeld kapitány hozta 1933-ban Németországból hét főnyi személyzettel. Huszonnégy napig tartott ez az út. De a kis motoros hajók nem váltak be, csak parti hajózárra voltak alkalmasak. Nehézséget okozott az is, hogy a palesztinai kikötőkben nem volt hajózási regiszter, ahova a hajókat beiktassák és így kénytelenek voltak idegen lobogók alatt járni ezek a zsidó hajók. Téliidőben még a parti hajózás is lehetetlen volt s ezért a válalkozás jelentékeny veszteséggel járt. Később egy hamburgi társaság egy Atid nevű 700 tonnás hajót hozott Palesztinába, majd egy ezer tonnás, amelyek végül beváltak a parti hajózás céljaira.

Végre a constantai Lazar Bercovici cég, hogy lebonyolíthassa a Romániából Palesztinába irányuló forgalmat, megvásárolta a fent már említett két olasz hajót, amelyek Har Zion és Har Karmel nevet kaptak. Csak nehezen volt összehozható zsidó tisztikar és zsidó legénység. Ezenkívül a két zsidó hajó, olasz lobogó alatt futott, mindenképpen meg-

kellett oldani a lobogó és a hajóregiszter kérdését. Bercoviciék merész lépésre szánták el magukat. A hajókat törölték az olasz regiszterből és az angol kormányhoz fordultak bejegyzés végett. Először a Cyprus sziget hatóságokhoz utasították őket, de itt nem nyertek bejegyzést a hajók. Végre sok intervenció után az angol kormány elhatározta, hogy precedenst terem, felfektették az első palesztinai hajóregisztert és megteremtették a palesztinai hajólobogót. Közben a Trieszt-Haifa között közlekedő Tel-Aviv hajót is regisztrálták Palesztinában és most hét hajó jár palesztinai lobogó alatt, összesen 28 ezer tonnával.

Valószínűleg egy év alatt a tonnatartalom 60-70 ezerre is emelkedik, mert néhány hajó vásárlása folyamatban van.

Még mindig nehézséget okoz azonban a tisztikar és a legénység toborzása. Nincs még Nachwuchs. Hogy ezen segítsenek, lord Melchet nővéreinek, Viscountess Erleighnek elnöklété alatt megalakult a Zebulon Palestine Seafaring Society, amely zsidó tengerészek kiképzését tűzte ki célul. Száz ezer fon-

tot akar összegyűjteni a társaság, hogy iskolahajót vásárolhasson és így megnyílhasson az első zsidó tengerészeti iskola, amelynek szellemi vezetője minden valószínűség szerint éppen Erich Hirschfeld kapitány lesz. Addig is, míg ez megtörténik, mert a kiképzés nem tűrhet halasztást, a jelenlegi hajókra már tisztjelölteket osztottak be, akiket a legalaposab kiképzésben részesítenek. Három-négy esztendő múlva ezek a mostani kadettek már zsidó hajókon lesznek tisztik.

A Zebulon társaság anyagi eszközei még szerények. Sok kell még ahhoz, hogy az iskolahajót megvásárolhassák. És ezért különösen Angliában, Olaszországban, Lengyelországban és Palesztinában erős propaganda folyik a cél érdekében. A Zebulon ugyanazt a célt szolgálja a tengeren, mint a KKL a palesztinai földön. A Har Zionnak, az első palesztinai zsidó hajónak utasai megértették a zsidó tengerészet szükségességét, gyűjtést folytattak le az iskolahajó javára és jónéhány fontot szolgáltattak át a kitűnő Hirschfeld kapitány kezébe. Ezt a példát követnie kell minden Palesztinára tekintő zsidónak.

Dr Ligeti Sándor

— Sergiu Dumitru bellügyi államtitkár Budapestre utazik a turisztikai kongresszusra. Bucurestiből jelentik: Szombaton este Sergiu Dumitru bellügyi államtitkár Budapestre utazik a nemzetközi turisztikai kongresszusra.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken nagy premier dupla műsor keretében 15 és 20 lejes olcsó helyárakkal: I. Gyufakirály szerelme Greta Garbóval. Premier. Fősz.: Warren William és Lily Damita. II. Fogolytábor. Fősz.: Lukács Pál és Douglas Fairbanks. Új Paramount journal. Előadások kezdete: Gyufakirály: 3.20, 6.20, 9.20, Fogolytábor: 5, 8, 11 órákor.

Az OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön: A sivatag fia. Főszerepekben: Stan és Bran. Hétfőtől premier: Lelkek a fergegében. Főszereplők: Sylvia Sidney és Boris Karloff.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film: I. Visszatérés az óhazába. Csodafilm a világháborúból. Karl Ludwig Diehl, Brigitte Horny. II. Broadway. Gangsterfilm. Constance Cummings. III. Maglatviti csoda. Juhász, aki beszélt az Istenel. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órákor.

32.000

magyar családnak van meg a

RÉVAI NAGY LEXIKONA

20 kötetben

MOST JELENT MEG A

XXI. kötet

amely az egész művet 1935-ig, a mai napig egészíti ki

Ezzel teljessé vált a magyar tudomány és a magyar könyvművészet legmonumentálisabb teljesítménye, amelyen a magyaron kívül csupán angol, német és francia nyelven jelent meg

RÉVAI LEXIKON CÉLJA

minden kérdésre az élet bármily viszonyai közt élő embernek a tudás mai színvonalán álló végérvényes választ adni

A Révai Lexikon birtokában többé nem a szakember kiváltsága a tájékozottság

Nincs lexikona annak, akinek nincs teljes 1-től 21. kötetig Révai Lexikona

A 21 kötetes teljes mű kb. 20.000 oldal, 600 műmelléklet, kb. 5000 illusztráció diszkótésben, kedvezményes előfizetési ára

12 ezer lei

Az új Révai Lexikon a világ legújabb és legolcsóbb lexikona

A XXI. kötet előfizetési ára 1200 lei

Rendkívül kedvező hitelfeltételek!

A teljes (1-21. kötet) Révai Nagy Lexikonról a magyar könyvművészetben híressé vált pazar kivitelű, 32 oldalas, gazdagon illusztrált prospektus jelent meg, amelyet ön az alábbi szelvény beküldése ellenében ingyen kaphat meg.

A kivágott utalvány levelezőlapra felragasztva vagy borítékban, a Révai Nagy Lexikon Romániai képviselője Vidor Manó könyvk. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 2 címzendő.

U. K. INGYEN UTVÁLVÁNY

a huszonegy kötetes teljes Révai Nagy Lexikona illusztrált 32 oldalas prospektusára, amelynek címre való megküldését és egyben a kedvezményes előfizetési ár hitelfeltételeinek közlését kérem.

Név: _____

Foglalkozás: _____

Lakáscím: _____

U. K. MEGRENDELÉSI JEGY

azok számára, kiknek a husz kötet birtokában van. Megrendelem a Révai Nagy Lexikona XXI-ik kötetét 1200 lej előnyáért. A vételárat egyidejűleg beküldöm — kérem utánvétellel.

Név: _____

Foglalkozás: _____

Lakáscím: _____

HIREK

Az Országos Zsidó

Tagozatán Str. Saguna 7 sz. alatti pénteken, szeptember 6-án óra között dr Fischer Arp

— Még mindig nem áll rescu Bratianu Dinuval a lyében. Bucurestiből jelent tionala kormányzójának li fogják eldönteni, amikor tianu Dinu megállapod személyére nézve. Ugyane ban bekövetkező változás lik. E változások azonban megnyitása előtt fognak a törvényhozás tisztikar lesnek.

— Nincs járvány Magl bóli jelentik: Az egészség gori intézkedéseket tett, megakadályozza a járvány craiovai egészségügyi fel és más hatóságai egyének a maglvti mezőre, ahol zik. Nem találtak lepra va beteget és bebizonyult, h pokban erről elterjedt h Egyetlen skarlátmegbeteg és megtették az intézked jes elkülönítésére.

— Dobrescu szervezi a restiből jelentik: Dobresc érkezett vidékről, ahol me jának megszervezését. A kozottak közt vannak szenátor, Zane, P. Andr egyetemi tanárok stb. Do mulva manifestumot fog

— Agyonverte apósa, tik: Costica Ghinea, a buc cu 2 sz. ház egyik lakój Jorgulescu Mangu között és állt fenn. Jorgulescu kására jött, ahol ismét v Utóbbi egyszerre csak fel és agyonütötte apósa, ma kezett a rendőrségen.

— Makedon székrekedés, rus, puffadás, vértörődés, rok, sárgaság, aranyeres jás eseteiben a természet keserűvíz — reggel és es hárral bevéve — rendkiv

— Két öngyilkossági k riázsongárdi temetőben sse kor az arraírók eszméle lányra lettek figyelmesek. cíós mentőorvos megállapí lumnállal öngyilkosságot méltre térítése után elmo na Gizellának hívják és ő láit vett be. Huszonkét év ról nem volt hajlandó f Allapota súlyos, de nem Csütörtökön reggel a tem tói egy több sebből vérz tek észre. A nagy vértóc ember mellett borotvát t bekötötték az öngyilkosje állapították, hogy azért r gyobb vérvesztéséget, me ütőerét átvágnia. Megáll az illető dr Sajtos János, mazó fiatal ügyvéd. Ideg amelyet gyógyíthatatlann akart megválni az élettől klinikára szállították.

— Rövid hírek min augusztusban nem eme kiában a munkanélküliek lenleg 556 ezer 320. — reggelre Friedrichshat egyedik délamerikai utján szociáldemokrata párt há zást rendezett. — Bordea orkán pusztított, még ne a néhány nappal ezelőtli. ban és 10 krp. szélességbe mi termés nem lesz. — közelebről bélyegeket a tők, köztük Savoyai Jen tábarnagy, Laudon gróf, Conrad von Hötendorfi — Magyarországon a 26 ezer 270. Budapestem emelkedett az autók szá hadügyminiszter vissza előtti ezredászlók és je a szövetségi hadseregben. részét és Londont felhő el.

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, szeptember 6-án délelőtt 1 1/2-2 óra között dr. Fischer Árpád tart inspekción.

Még mindig nem állapodott meg Tatarescu Bratianu Dinuval a kormányzó személyében. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala kormányzójának ügyét a jövő héten fogják eldönteni, amikor Tatarescu és Bratianu Dinu megállapodnak a kormányzó személyére nézve. Ugyanekkor a kormányban bekövetkező változásokat is megbeszélnek. E változások azonban csak a parlament megnyitása előtt fognak megtörténni, amikor a törvényhozás tisztikarában is változások lesznek.

Nincs járvány Maglavitban. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi miniszter szigorú intézkedéseket tett, hogy Maglavitban megakadályozza a járványok kiterjedését. A craiovai egészségügyi felügyelő orvosokkal és más hatósági egységekkel együtt kiszállt a maglaviti mezőre, ahol óriási tömeg tanyázik. Nem találtak lepra vagy kiütéses tifusz-beteget és bebizonyult, hogy az utóbbi napokban erről elterjedt hírek alaptalanok. Egyetlen skarlátmegbetegedést konstataáltak és megtiltották az intézkedéseket a beteg teljes elkülönítésére.

Dobrescu szervezi a népfrontot. Bucurestiből jelentik: Dobrescu Demeter visszakeresztény vidékekre, ahol megkezdte népfrontjának megszervezését. Az ujonnan csatlakozottak közt vannak Sadoveanu Mihail szenátor, Zane, P. Andrei, Iorgu Iordan egyetemi tanárok stb. Dobrescu néhány nap múlva manifesztumot fog kibocsátani.

Agyonverte apósát. Bucurestiből jelentik: Costica Ghinea, a bucaresti Str. Petrescu 2 sz. ház egyik lakója és apósa, Radu Iorgulescu Mangu között régi ellenségeskedés állt fenn. Iorgulescu tegnap vejenek lakására jött, ahol ismét veszekedni kezdtek. Utóbbi egyszerre csak felkapott egy fejszét és agyonütötte apósát, majd önként jelentkezett a rendőrségen.

Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, puffadás, vértörődés, anyagcserezavarok, sárgaság aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses házszer.

Két öngyilkossági kísérlet Clujon. A házsongárdi temetőben szerdán este hét órakor az arrafelől eszméletlenül fekvő fiatallányra lettek figyelmesek. A kiszállt inspekción mentőorvos megállapította, hogy a lány luminállal öngyilkosságot kísérelt meg. Eszméletre térítése után elmondotta, hogy Baran Gizellának hívják és ötven luminálpasztyillát vett be. Huszonkét éves. Tettének okáról nem volt hajlandó felvilágosítást adni. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. — Csütörtökön reggel a temető reggeli látogatói egy több sebből vérző fiatallembert vettek észre. A nagy vértócsában fekvő fiatalember mellett borotvát találtak. A mentők bekötötték az öngyilkosjelölt sebeit s megállapították, hogy azért nem szenvedett nagyobb vérvesztést, mert nem sikerült főütemér átvágnia. Megállapítást nyert, hogy az illető dr. Sajtos János, Salajmegyéből származó fiatal jogvédő. Idegben szenvedett, amelyet gyógyíthatatlannak tartott és ezért akart megválni az élettől. A belgyógyászati klinikára szállították.

Rövid hírek mindenünnen. Ezuttal augusztusban nem emelkedett Csehszlovákiában a munkanélküliek száma. Számuk jelenleg 556 ezer 320. — A Graf Zeppelint reggelre Friedrichshafenbe várják tizenegyedik délamerikai utjáról. — A hollandiai szociáldemokrata párt háboruellenes tiltakozást rendezett. — Bordeaux környékén újabb orkán pusztított, még nagyobb erővel, mint a néhány nappal ezelőtti. 25 km. hosszúságban és 10 km. szélességben a szőlőkben semmi termés nem lesz. — Az osztrák posta közelebből bélyegeket ad ki katonai vezetők, köztük Savoyai Jenő herceg, Radetzky tábornagy, Laudon gróf, Tegethoff admirális, Conrad von Hötzdendorf és Dollfuss képeivel. — Magyarországon a gépjárművek száma 26 ezer 270. Budapesten egy év alatt 1300-al emelkedett az autók száma. — Az osztrák hadügyminiszter visszaállította a háboru előtti ezredszámlát és jelvények használatát a szövetségi hadseregben. — Anglia délkeleti részét és Londont felhőszakadás árasztotta el.

Péter jugoszláv király születésnapja. Bucurestiből jelentik: Pénteken Péter jugoszláv király születésnapján tedeumot tartanak a bucaresti orosz templomban. A kormányt Franasovici miniszter fogja képviselni.

Péntek esti istentisztelet. A cluj-i kongresszusi hitközség Ferdinand király uti templomában folyó hó hatodikán, pénteken az esti istentisztelet 7 órakor kezdődik. Az istentiszteleten Rabetz Benjámín főkantor a teljes énekkar közreműködésével énekel.

Nincs ellentét a georgista pártban. Bucurestiből jelentik: A Miscarea című lap megcáfolja azt a hírt, hogy a georgista pártban ellentétek keletkeztek és hangsúlyozza, hogy ezeket a híreket majd a párt erőteljes akciói fogják leghatékonyabban megcáfolni.

Slavescu Románia népszövetségi delegátusa. Bucurestiből jelentik: A kormány Slavescu Victor volt minisztert nevezte ki Románia második népszövetségi delegátusának az ősi illésszakra. Slavescu pénteken reggel indul Genfbe.

Két bolgár terrorista letartóztatott Silistrában. Bucurestiből jelentik: A silistrai rendőrség letartóztatott két bolgár terrorista, Costa Bolgiu és Florin Pavlov nevűket, akik egy középületre kitűzték a forradalmi vörös lobogót. Beismerték, hogy forradalmi tüntetéseket akartak szervezni az országban. A durostori fogházba vitték őket.

A tanoncok és az előzetes katonai képzés. Az Ipartestület felhívja tagjai figyelmét arra, hogy kötelesek 18. életévét betöltött tanoncainknak megengedni, hogy a katonai előkészítő gyakorlatokon, melyeket vasárnap és ünnepnapokon tartanak, részt vehessenek, mert ellenkező esetben a mesterekkel szemben a legszigorúbb büntetést alkalmazhatják.

Két kongresszusra kapott engedélyt a keresztény nemzeti párt. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter engedélyezte a keresztény nemzeti párt szeptember 27-i sorcai és szeptember 29-i cernauti kongresszusait.

Rabbivalasztás. A miressul marei kerületi zsidó hitközség szeptember elején megtartott közgyűlésén Müller Lipót rabbit, a petroseni főrabbi legidősebb fiát egyhangú lelkesedéssel főrabbiává választotta. Az ünnepélyes beiktatás a közeli napokban lesz.

Szibytörteknek és érelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

Lemondott a carasmegeyi prefektus. Bucurestiből jelentik: Dr. Liuba carasmegeyi prefektus lemondott. A megye ügyeit egyelőre Avram közigazgatási felügyelő vezeti.

Katonakötelesek figyelmébe. A helybeli rendőrkvesztura az ujoncozási törvény 9. paragrafusa alapján hivatalosan közli az érdekeltekkel az alábbiakat: Azok a helyben lakó ifjak, akik 1918. évben születettek, szeptember 1-30 napján kötelesek kerületük rendőrségén jelentkezni, hogy beirattassanak az 1949-es korosztályba. Ez a rendelet azokra is vonatkozik, akik még katonakötelesek, vagyis még nem haladták meg 50-ik életévüket, akiket a múlt évben nem soroztak be („amunáltak”), akik homoszitás után még nem nyerték el a román állampolgárságot. Minden jelentkező köteles magával vinni születési és állampolgársági bizonyítványát. Az 1915-16-17. évben született ifjak ugyan csak jelentkezni kötelesek a kerületi rendőrségen. A távoztatózkodókat hozzátartozóik kötelesek bejelenteni. Azok ellen, akik jelen rendelkezést nem tartják be, a törvény teljes szigorát alkalmazzuk. Pulca Victor s. k. rendőrkvesztor. Ion Bauleanu s. k. kvesztori titkár.

A jugoszláv demokrata párt kilépni készül a okrmányból. Belgrádból jelentik: A demokrata csoport kilépni készül a kormányból, mert a kormányt, megítélésük szerint egyre távolodik azon eszmék valóra váltásától, amelyeket a csoport politikai hitvallásának tart. A kormány többség ezzel harminccal alá fog szállani. Hírek vannak arról is, hogy más kisebb csoportok is abahagyják készülnék a kormány támogatását. A kormány pozíciója gyengülőben van.

Értesítés. A cluj-i Bész Jácob iskola vezetősége ezuttal hozza az érdekeltek tudomására, hogy a f. hó 8-ra, vasárnapra bejelentett nyilvános előadást technikai okok miatt egy később közzendő időpontra kénytelen elhalasztani, mikoris a kibocsátott meghívók ismét érvényesek lesznek. A vezetőség.

Sirkövetés. E hó 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor avatják fel a tárgumuresi zsidó temetőben Stark Rudolfné, született Salomon Szidónia sirkövet. Az avatásra ezuttal hívja meg a gyászoló család a boldogemlékezteti elhunyt volt ismerőseit és jóbarátait.

A Révai nagy lexikon XXI. kötete

Nehéz egy lexikont úgy elbírálni, hogy az ember ne csússzon a bogarászás hibájába, kedvteliséssel kutatva az elkerülhetetlen hiányok és elcsuszások után. A Révai Lexikon befejező kötetét is ezzel a titkolt céllal veszi kezébe az ember s észrevétlenül is azon kapja magát rajta, hogy már nem is a kritikus, hanem az olvasó szemével nézi az egyes cikkeket. Határozottan érdekes olvasmány tud lenni egy ilyen új lexikon. Ezer dolog fordul meg az ember szeme előtt, de gondol arra például, hogy mi a precíz értelme az olyan mindennapos fogalmaknak, mint sinautó, vitaminterápia, zsebcsatahajó?

Ha azzal a kérdéssel veszi elő az ember ezt a kötetet: mennyire friss az anyaga, kellemesen lepődik meg. Az egyes országok legújabb történeténél például hírt kapunk az utolsó évtized minden nagyobb eseményéről. A sajtószabadság címszó alatt meg van ennek a fontos kérdésnek egész problémája.

Meglepően up to date ez a lexikon: ez rá a legtalálhatóbb kifejezés. Különösen áll ez a gazdag képanyagra, ami elsősorban ragadja meg a „lexikon-olvasó” fantáziáját. Itt természetesen a művészet és főként a technikai lehet az első szó. Szép térképanyagot válogattak össze a lexikon szerkesztői.

Természetesen vannak apróbb hiányok — egyes életrajzi adatok és hasonlók —, de ezek az anyag és szerkesztés lényegéből folynak inkább. Komoly hibát a legzigorúsból nagytól való kutatás is alig-alig tudna felfedezni.

Ez a kötet tulajdonképpen a Révai Nagy Lexikonnak, Révai Mór János kezdeményezésére befejezése: ez abból is nyilvánvaló, hogy a cikkek, különösen a történeti, életrajzi anyag, folytatása az eddigi husz kötetnek. Ezzel a pótkötettel szerencsés gondolat volt befejezni az egyetlen komoly magyar nagylexikont.

Varju Elemér muzeumi igazgató szerkesztette ezt a pótkötetet s a szerkesztés gondos munkáján megdöbbenünk, hogy nem csupán összeállította, hanem megszerkesztés is. Futólagos áttekintés után is látszik, hogy figyelmet fordítottak azokra a szempontokra, amelyek a nagyközönség érdeklődését meghatározzák — az új tudásterületek és speciális problémákörök új kérdéseire. Ezeknek a szempontoknak figyelembevétele a szerkesztés munkáját, a kötet gondos és szép kiállítása pedig a Révai-Intézetet dicséri.

Morgenthau amerikai pénzügyi államtitkár Európába készül. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés közli, hogy Morgenthau amerikai pénzügyi államtitkár közlebről megkezdődő szabadsága alatt ellátogat Európába s meglátogatja elsősorban Spanyolországot és Portugáliát. Egyes newyorki lapok tudni vélik, hogy az amerikai pénzügyi államtitkár utja a beindított nemzetközi valuta-stabilizálási akció előresikerítésével áll összefüggésben.

B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását Reg. Ferdinand 20 szám alatt újból megkezdte.

Nem mutatkozik feszültség a csehszlovákiai gazdasági és pénzügyi életben. Prágából jelentik: A csehszlovák jegybank tájékoztatója szerint a gazdasági és pénzügyi életben nem mutatkozik feszültség. A fizetőeszközökben nincs jelentős hiány. Vidéken a termés betakarítása és értékesítése következtében a pénzügyi helyzetek betétállománya jelentősen emelkedőben van. A kivitelre dolgozó ipar helyzete stabilizálódott s az építkezési iparágak felelndültek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri kötetként egy 200 l. vastagságú kötet 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 50 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portófelvétel mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel kövessék szelvényes összeköttetéssel rendelkező „Mireas” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Lakásért héber, angol nyelvet tanulni tudó nő vagy fiatallembert keresek. Cím a kiadóban.

Jóállapotban levő stráfszekér megvételre kerestetik Calea Victoriei 38. Református teológia épület. Dohánytözsde.

Tisztviselő, iskolásleány vagy kisfiu teljes ellátást kaphat fűrdőszoba- és zongorahasználatát, esetleg zongoraoztatással zsidó uriaszonnyal. Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

Elsőrendű irodai munkaerő, perfekt román, magyar, német, mérlegképes megfelelő állást keres. Reismann-nyomda Arad, Str. Cloșca 15. G. A. urnak.

Orthodox uricsalád gimnázista fiu vagy leány ellátást vállalna. Zongorahasználat. Cím a kiadóban.

Felvezek egy fűszer- és vasszakmában jártas fiatal segédet. Abraham Lajos Teius.

Keresek egy fiatal üveg-porcellan kereskedősegédet, aki fűszerhez is ért előnyben részesül. Ugyancsak egy jóméjelenésű fűszerkereskedősegédet detail részére is felveszünk. Frații Abraham Alba-Iulia.

Középkorú utazó benősülésre kerestetik, vasszakmából előnyben. Cím a kiadóban.

Keresek megbízható zsidó lányt háztartási alkalmazottnak. Kohn Adolf Simleul Silvaniei.

Középkorú zsidó nő, aki a háztartás minden ágában jártas, házvezetőnői állást keres. Vidékre is elmenne. Megkeresések „Perfekt” jellegére a kiadóba kéretnek.

Egyszázötven-kettőszázezer lejjel bevezetett baby és kötöttáru üzlethez hozzáértő társat keresek. Tőke biztosítva. „Baby” konfekciós előnyben” jellegére a kiadóba.

Intelligens izraelita családnál egy 10-13 éves tanuló teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban.

Pályázat. A cluj-i Poale Cedek keres egy megfelelő szép csengő hanggal rendelkező מוסיקה előismádkozót a közelgő nagyünnepekre. Ajánlatok Poale Cedek Cluj, Str. G. Barțiu 16 küldendők. Utiköltség csak a meghívottnak térítettik meg.

Kiadó október 1-re két kis szobás, fűrdőszobás, komfortos lakás. Külön telek. Str. Surda 32. Értekezni Str. Jorga 23. Földszint.

Jó állapotban levő mély gyermekköcsüt keresek megvételre. Cím: Gilovics és Papszti Üzletbe Fűtér kérek.

Sieglerék Satmaron

A SIEGLER-féle cernauti jiddis szintársulat nagy-sikerű sigheteri szereplése után SATMARON folytatja vendéjátékát

PROGRAM:
S z o m b a t:
UN A CERTIFIKAT NACH EREC JISZRAEL

FILM
SZET
MUSORA:
remier dupla műsor
egyes olcsó helyárak
szerezte Greta Gar-
sz.: Waren William
Fogolytábor. Fősz.:
des Fairbanks. Uj
előadások kezdete:
20, 9.20, Fogoly-
MUSORA:
fia. Főszerepekben:
a fergetegben. Fő-
ney és Boris Kar-
MUSORA:
őháza. Csodafilm
Karl Ludwig Diehl,
Broadway. Gang-
Cummins. III.
sz., aki beszélt az
és 10 lej. Kezdeté:
meg a
DNA
egészíti ki
a magyaron kívül
CÉLJA
elő embernek
zt adni
ber kiváltsága
kötetig Révai
melléklet, kb.
előzetési ára
legujabb
gazdagon illusztr-
dor Manó könyvk.
ában van.
kötetét 1200
utánvéttel.

UJ KELET Legújabb hírek

A döntőbírósg jelentése az ual- uali incidens ügyében

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Ha az abesszin delegátus eikészül az olasz memorandumra adott válaszával, úgy lehetséges, hogy a tanácsulást még ma, pénteken összehívják.

Az abesszin delegátus, Jéze abessziniai megbízott, egyébként tegnapi beszédében örömeinek adott kifejezést afölött, hogy az angol és francia főmegbízottak a népszövetségi kötelezettségek tiszteletben tartását követelték. Rámutatott arra, hogy az ual- uali incidens ügyében egyhangulag kellett kimondani a büntetlenséget.

Olaszország most új ürügyet igyekszik találni ahhoz, hogy irtóháborút kezd- hessen.

Kormánya fentartja magának a jogot arra, hogy emlékiratban válaszoljon az Aloisi által előterjesztett olasz vádakra. Felhívta a figyelmet az olasz katonai intézkedésekre, amelyeket megsemmisítési szándékkal fogat- nosztanak.

Az idő a béke érdekében dolgozik? A francia sajtó érdekes és szinte érthet- lenül optimista kommentárokat fűz a népszövetségi tanács tegnapi üléséhez, annak el- lenére, hogy Aloisi kerekén kijelentette, hogy Olaszország nem hajlandó respektálni a Népszövetség döntését. Legérdekesebb Jules Sauerwein cikke a Paris Soliban, aki azt hangoztatja, hogy

Genfben az a meggyőződés alakult ki, hogy az idő a béke érdekében dolgozik. A hangulat nem pesszimista Genfben.

A békéltető bizottság párizsi döntése s az amerikai kormány beavatkozása az addis- abebai koncessziós szerződéstől való vissza- léptetés érdekében, némileg megalapozzák azt a reménykedést, hogy sikerül a békét megmenteni.

A Journal des Debats is jó előjeleket igyekszik találni. Rámutat többek között arra, hogy a londoni tőzsde mai napján me- nyugvás lett urrá. A reggeli lapok hangja Genffel kapcsolatban szintén bizakodó, bár kétségtelennek tartják, hogy még hosszú tár- gyalások szükségesek a helyzet kibonyoít- tásához. Valószínű, hogy a Népszövetség vizsgálóbizottságot küld ki. A probléma rendkívül súlyos ugyan, de az első genfi ülés nem ad okot nyugtalanságra s Eden szavai mérsékelt tónusuknál fogva nagyban hozzá- járulnak a békés atmoszféra kialakulásához.

Három hétig még van lehetőség a béke megmentésére, miután a szemben álló felek a jelek szerint nem foglalnak el megmásíthatatlan álláspontokat.

A francia lapok optimizmusával szemben az olasz lapok annál kevésbé ütnek meg bizakodó és barátságos hangot. A Messa- gero egyenesen azt hangoztatja, hogy Olasz- ország csak udvariasságból küldte ki meg- bizottját Genfbe.

A tanácsülés az olaszokat kevésbé ér- deklí és bármilyen döntést hozzon a népszövetségi tanács, az olasz kormány úgy fog eljárni, ahogy ezt jónak látja. Újabb római jelentés szerint az olasz kor- mány agresszivitása odáig megy, hogy állí- tólag a kormányhoz közelálló körök kijel- lentették: ha Abesszinia delegátusa továbbra is megjelenik a népszövetségi tanács ülés- térében, úgy Olaszország visszavonja dele- gátusait a népszövetségi tanácsból.

A döntőbírósg jelentése az ual- uali incidens ügyében

Az ual- uali incidens ügyében összehívott döntőbírósg ma tette közzé jelentését, amely megállapítja, hogy az bizonyos sze- rencsétlen körülményeknek köszönhető. Az első golyóváltás alkalmi jellegű volt és ide- ges atmoszférában történt, amely sajnálatos következményekkel járt, de ezért az olasz kormányt nem terheli felelősség. Sőt az olasz- szok messzemenő övintézkedéseket tettek, hogy megakadályozzák incidensek keletkezé- sét. A bizottság megállapítja, hogy ha az abesszin kormány nem is volt semmilyen érdeke ilyen incidensek provokálására, még- is helyi hatóságai magatartásukkal azt a látszatot keltezték, hogy agresszív szándé- kaik vannak. Ennek ellenére nincs bebizo- nyítva, hogy a helyi hatóságok felelőssé te- hetők a történetekért. A többi incidens alá- rendelt jelentőségű és gyakran előfordul ezen a vidéken. A bizottság mindezekre való tekintettel úgy találja, hogy az incidensek körül senki felelőssége nem állapítható meg.

A döntőbírósg fenti jelentésével kapoco- latban a Stefani ügynökség megállapítja, hogy az ual- uali incidens ügyében kiküldött döntőbírósg határozata, ha nem is mondja ki nyíltan, de a sorok között kétségtelenül megállapítja Abesszinia felelősségét. A kompromisszumos formula, amit a bizottság megszövegezt, csak arra szolgál, hogy enyhítse álláspontjának Abessziniát elítélő ki- nyilvánítását.

Egyidejű római jelentés felsorolja annak a százharminc olasz katonának a nevét, akik 1935 január 1 és augusztus 31-ke között

Kelet-Afrikában baleset vagy betegség kö- vetkeztében meghaltak.

Ugyancsak római jelentés szerint az olasz kormány Vinci gróf addis-abebai olasz követ útján tiltakozást jelentett be az abessziniai kormánytól Martin londoni abessziniai követ sajtónyilatkozata miatt, amelyben a követ, mint ismeretes, angol protektorátus igénylé- sére tett célzásokat.

Fegyverkezik Abesszinia

Az Ewening Standard azt a hirt közli, hogy az abessziniai kormány Svájcban ágyú- kat, Hollandiában tábori konyhákat és az Egyesült Államokban különböző hadianyago- kat rendelt. Párizsi jelentés szerint a francia Szomáli-földön levő Dzsibuti kikötőjébe egy indiai angol ezred érkezett. Százharminc ka- tonát nyomban utnak indítottak Addis-Abe- bába, az angol követség őrségének megerő-

sítésére. Az abesszin kormány ma meg- cáfolta azt a hirt, hogy Emilio Duleo olasz orvosnak koncessziót adott a danakili bá- nyák feltárására.

„Nem díktál többé a dollár dip- lomáciája“

Newyorki jelentés szerint Roosevelt elnök kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy az abesszin petróleumkoncesszió megsemmisíté- se bizonyítéka annak, hogy az ő elnöksége óta az amerikai kormánynak nem díktál többé a dollár diplomáciája. Ezt az intézke- dést azért tette, hogy a genfi tárgyalásokat megkönnyítse. A Times értesülései szerint szó van arról, hogy az addis-abebai ameri- kai ügyvivőt visszahívják a koncessziós szer- ződés tárgyalásairól szóló jelentésnek a szer- ződéskötés időpontja előtti ismertetése el- maradása miatt.

lehetőség, úgy a kabinet jelenlegi összeté- telében nem maradhat helyén. A Zorile szerint nem bizonyos, hogy Tatarescu le- mondását új választások követnék. Meg van adva a lehetősége annak, hogy a libe- rális párt hatalmon maradjon és más po- litikus elnökléte alatt folytassa a kormány- zást addig, amíg ez a kérdés végleges ren- dezést nem nyer.

A politikai helyzetre és különösképpen a kormány helyzetére vonatkozólag infor- mációit a Zorile egyebek között azzal is indokolja, hogy Tatarescu miniszterelnök a kormány gazdasági bizottságának leg- utóbbi ülése után elutazott Sinaiba, hogy jelentést tegyen az uralkodónak, onnan pedig visszavonult poianai birtokára és sorsára hagyta a kormányt. A miniszter- elnök elutazása már csak azért is érthe- tetlen volna egyébként, miután ugyanaz- nap érkezett vissza Párizsból Victor Ba- dulescu pénzügyi alminiszter, aki neki je- lentést kellett volna tegyen a párizsi tár- gyalásokról.

A nemzeti parasztpárt vezetősége, ille- tőleg állandó bizottsága szeptember 10-én ül össze. Ez alkalommal meg fogják vitat- ni azoknak a tagozatoknak ügyét, amelyek a vaidisták kivonulása folytán elveszítet- ték vezetőiket. Mihalache részletesen be fog számolni az általános politikai helye- zetéről, majd megállapítja az októberben a fővárosban tartandó nagy nemzeti parasz- párti demonstráció részletes programját. Érdekes jelenségként könyvelik el, hogy a nemzeti parasztpárt élesen helyteleníti Dem. Dobrescu legutóbbi szereplését, aki ismeretesen akciót indított népfront léte- sítésére. A vezetőség vita tárgyává fogja tenni Dobrescunak a pártprogrammal el- lentétes szereplését, miután Dem. Dobres- cu kihangosította, hogy akciója a pártok fölött indul meg és azt folytatni kívánja esetleg a pártok akaratával szemben is. A párt hivatalos lapja, a Dreptatea mai számában rövid kommunikét közöl, amely- ben helyteleníti Dobrescu szereplését.

Maniu Gyula, aki néhány hét óta nem hallatott magáról, tegnap Sovatara érke- zett. Kíséretében volt az egész Maniu-párti vezérkar: Bianu Cornel, Pop Ionel, dr. Socol Aurel, dr. Lazar Illés, Popa Augus- tin és Rachiteanu. A maniuisták hirt szer- rint értekezletet tartanak a fürdőhelyen. Maniu egyébként a jövő héten a fővárosba utazik.

Beszűntetik a külföldi delegációkat

Bucuresti, szeptember 5. A miniszterel- nökség értesítette az összes minisztériu- mokat, hogy tiltva van bármilyen delegáció küldése külföldre. Csak az elkerülhetet- lenül szükséges esetekben katonai misszi- ók kiküldése van megengedve.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó E. T. nyomása Ciu, Strada Baron I. Pop 14. Telefon: 9-77.

SZOMBATON ESTE NYILIK A VIVÓ KLUB
STRADA IULIU MANIU 4. SZÁM

A breslauer törvényszék büncselek- ménynek minősítette a zsidókkal való barátkozást

A badeni polgármester elbocsátja azokat a tisztviselőket, akik zsidókkal kötnek üzletet

Berlin, szeptember 5. (Rador.) A badeni polgármester elhatározta valamennyi vá- rosi tisztviselő elbocsátását, akik zsidók- kal üzleteket csinálnak, vagy zsidóktól tanácsot fogadnak el.

A würzburgi törvényszék másfélévi fog- házra ítélte egy asszonyt, azzal a váddal, hogy leányának egy nemárjával való sze-

relmi kapcsolatait elősegítette.

A breslauer törvényszék egy becsületér- tési per kapcsán, kimondotta, hogy a faj megbecstelenítéséhez nem szükséges a zsi- dókkal való szexuális kapcsolat. Elégendő ehhez a „büncselekményhez“ a zsidókkal való barátkozás is és ez büntetést érde- mel.

A nemzeti parasztpárt dezavualta Dobrescu volt főpolgármester népfront- akcióját

Titulescu is résztvesz vasárnap a targu-jiuli ünnepeken

Bucuresti, szeptember 5. A targu-jiuli szoborleleplezési ünnepekre széles elő- készületeket tesz a kormány. A miniszter- elnök meghívta az ünnepekre pártkülönb- ségre való tekintet nélkül az összes olte- niai politikusokat is. Így meghívott kaptak Iunian, Argetoianu, Virgil Potarca volt miniszterek és Radulescu Mehedinți, akit röviddel ezelőtt választottak meg Turnu- severinben képviselőnek. Hasonlóképpen részt vesz az ünnepeken Titulescu kül- ügyminiszter is, aki Badgasteinből egye- nesen Targu-Jiulba utazik. Az ünnepegek után a külügyminiszter Savel Radulescu alminiszterrel együtt Genfbe utazik és résztvesz a Népszövetségi tanács közgyü- lésén.

Az ünnepség résztvevőit, különösképpen pedig az olteniamegyei parasztokat külön vonaton fogják vinni a szoborleleplezési ünnepekre. A kormány tagjai és a meg-

hívott vendégek szombat délután indulnak külön vonattal Targu-Jiulba. A kormány különös elégtétellel regisztrálja Titulescu jelenlétét a targu-jiuli ünnepeken. Ezzel szemben a Zorile szerint Titulescu nem tenne ily nagy kerülőt Genfbe való utazá- sa előtt, ha egyszerűen egy ünnepélyen való részvételtől volna szó. A lap szerint ellenzéki körökben úgy hiszik, hogy a külügyminiszter jelenléte azért van szük- ség, mert az uralkodó meg kívánja őt kon- zultálni a kormány esetleges távozásával kapcsolatban. Ellenzéki körökben úgy lát- ják, hogy a külföldi hítelezőkkel folytatott tárgyalások meghiusulása után a helyzet gazdasági vonatkozásokban annyira ros- szabbodott, hogy a Tatarescu-együttes nem képes többé megbirkózni a nehéze- gekkel. Ki fogják kérni Titulescu vélemé- nyét a külföldi tartozások rendezésére vo- natkozólag. Amennyiben erre nem volna

Taxa postális
pártitka in cum.
No. 224113/828.

Telefon: 9-77. Előfiz-
tásvonta 110, negyedévre
600, egészévre 1200
fűldre: Havonta 2, neg-
yedévre 12, egészévre 20
détések díjazásában szeri-
t. „UJ KELET“ az erdélyi és b-
dőség egyetlen politikai
Cikkének utánnomását c-
rás megjelölésével enge-

Mussolini utas- tanács ülésein,

A nép- napire- vizsaly

Az olasz-abes- küldendő külö

GENF, szeptember 6. jelentése szerint való- hogy Olaszország deleg- jelen a Népszövetség p- órára összehívott ülés- alább is ily értelmű uta- isának, azzal az indoko- nacs elnöke a tegnapi az olasz kormány nyil- Ujabb

genfi távirat szerint- tására Aloisi már kö- szövetség főtákaráva- szág nem vesz többé- üléseken, ha azokon- gátusa is jel-

Olaszország ezenfelül- azokat a személyeket, a- kebb bizottságba javaso- sitja azt is, hogy a nép- valamelyik szakaszára- zás.

Vétót emelt Aloisi- kijelentései ellen is, olasz álláspontot kife- bizalma Aloisinak a k- viselői irán-

Eden, Laval és Beck- magatartása kapcsán- tanácskozásokat tartott- a fenti körülmények- határozatra jutni. Míg- több tekintetbe jövő- tottak, másrészt nem is- kozó a szűkebb bizotts- telre, mert senkisésem ak- a felelősséget, amely- döntéséért hárulna.

Valószínűleg a helye- gának tudható be, hogy- legújabb határozat- délutáni tanácsülésen- olasz-abesszin vizsaly- kozni, amelyet csak- ból napirendre, ha- lön bizottság kérdé- kompromisszum-

Egyébként a tegnap- gulat után ma csendese- jéra Genfben. Egész- megbeszélések a tegnap- lönösen az olasz deelt- sa fölött. Délben Laval- Beck és Ruzsdí Arras- kári irodában, majd o- akít engedékenységre- A tanácskozások két- tartottak, amelyek er- gátusok nem voltak le- ni.

A szűkebbkörű bizo- sa eddig nem sikerit- szág ragaszkodik ah- vegyen ebben a bizon- ka és Franciaország- benne le-